

ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ

“Сл. весник на Р Македонија” бр.68/04 од 05.10.2004 год.

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредува управувањето со отпадот; плановите и програмите за управување со отпадот; правата и обврските на правните и на физичките лица во врска со управувањето со отпадот; начинот и условите под кои може да се врши собирање, транспортирање, третман, преработка, складирање и отстранување на отпадот; увозот, извозот и транзитот на отпадот; мониторингот, информативниот систем и финансирањето.

Член 2

Примена на законот

Одредбите од овој закон се однесуваат на сите видови отпад наведени во Листата на видовите отпад, освен на:

- 1) радиоактивниот отпад;
- 2) отпадот што настанува при истражување,, експлоатација, преработка и складирање на минералните сировини и работа на каменоломите;
- 3) гасовите што се испуштаат во атмосферата;
- 4) отпадните води, со исклучок на течниот отпад;
- 5) животинскиот отпад (трупови, ѓубриво, измет итн.), како и другите видови безопасни материјали од природно потекло, коишто можат да се искористат во земјоделството и
- 6) деактивираните експлозивни и распрскувачки средства и атерии.

Член 3

Целите на законот

Целите на овој закон се да се обезбеди:

- 1) Избегнување и во најголема можна мера, намалување на количеството на создадениот отпад;
- 2) искористување на употребливите состојки на отпадот;
- 3) одржлив развој, преку зачувување и заштеда на природните ресурси;
- 4) спречување на негативните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 5) отстранување на отпадот, на начин што е прифатлив; за животната средина и
- 6) висок степен на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Член 4

Дејност од јавен интерес

Управувањето со отпадот е дејност од јавен интерес, која што се врши во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 5

Примена на одредбите од Законот

(1) Во управувањето со отпадот се применува и Законот за животната средина, доколку поинаку не е уредено со овој закон.

(2) На постапките утврдени со овој закон се применува Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 6

Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Отпад е секоја материја или предмет што создавачот или поседувачот ја/го отфрла, има намера да ја/го отфрли или од него се бара да ја/го отфрли;

2. Опасен отпад е отпадот што содржи супстанции кои имаат едно или повеќе опасни својства, како што се експлозивност, реактивност (оксиданси), запаливост, надразливост, токсичност, инфективност, канцерогеност, мутагеност, токсичност за репродукција, екотоксичност и својства на испуштање отровни гасови при контакт со вода, воздух или киселина, утврдени во согласност со овој закон или друг пропис, а притоа во Листата на видовите отпад е наведен и посебно обележан како опасен отпад, вклучувајќи го и секој отпад што е измешан со опасен отпад;

3. Неопасен отпад е отпадот што не ги поредува карактеристиките на опасен отпад;

4. Инертен отпад е отпадот што е отпорен и не подлежи на никакви значителни физички, хемиски или биолошки трансформации, не се раствора, не согорува и не реагира на друг физички или хемиски начин, не се биоразградува, а отпадот и неговиот исцедок не влијаат на друга материја со којашто доаѓаат во допир, на начин на кој може да ја загрозат животната средина, животот и здравјето на луѓето;

5. Комунален отпад е неопасниот отпад што се создава од физичките лица во домаќинствата и комерцијалниот отпад;

6. Комерцијален отпад е секој друг отпад создаден од правни и физички лица при вршење на комерцијални, индустриски, занаетчиски, услужни, административни и слични дејности, КОЈ според својата природа или според својот состав е сличен на отпадот од домаќинствата;

7. Индустриски неопасен отпад е отпадот што се создава при производствените процеси во индустријата и не содржи опасни карактеристики, а според својствата, составот и количеството се разликува од комуналниот отпад;

8. Биоразградлив отпад е секој отпад што може да биде разграден со анаеробни (без присуство на кислород) или аеробни (со присуство на кислород) процеси на разградба;
9. Отпадни масла се минерални, синтетички или индустриски масла, во течна или во полутечна состојба, кои станале непогодни за употребата за која што првично биле наменети, а особено употребените масла за моторите со внатрешно согорување, маслата за менувачките кутии, како и маслата за турбини и хидрауличните масла;
10. Полихлорирани бифенили се полихлорирани бифенили (во натамошниот текст: ПХБ), полихлорирани терфенили (во натамошниот текст: ПХТ), монометил- тетрахло- дифенил метан, монометил и хлоро- дифенил метан, монометил- дибромо- дифенил метан, како и секоја смеса којашто содржи некоја од гореспоменатите супстанции, во вкупно количество од над 0,005 масени проценти;
11. Опрема којашто содржи ПХБ се трансформатори, кондензатори, садови коишто содржат остатоци од ПХБ, како и друга опрема што содржи или содржела ПХБ и што не била деконтаминирана;
12. Искористени ПХБ се сите ПХБ коишто создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;
13. Батерии и акумулатори се извори на електрична енергија добиена со директна трансформација на хемиската енергија, кои се состојат од една или од повеќе примарни ќелии кои не можат повторно да се полнат или од секундарни ќелии кои можат повторно да се полнат;
14. Искористени батерии и акумулатори се сите батерии и акумулатори коишто не можат повторно да се користат и се наменети за преработка или за отстранување;
15. Отпаден електричен или електронски уред е се кој електричен или електронски уред кој сопственикот и/или поседувачот го исфрла, има намера да го исфрли или од него се бара да го исфрли, вклучувајќи ги и сите делови и компоненти кои се составен дел на уредот во моментот на отфрлањето;
16. Пакување се сите производи направени од каков било материјал што се користат за складирање, заштита, ракување, испорачување и за презентација на стоките, од производителот до корисникот или до потрошувачот, без оглед на тоа дали стоките се сировини или преработки;
17. Отпад од пакување е секое пакување или материјал за пакување што создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли, освен остатоците од производството;
18. Искористени возила се возилата чијашто употребна функција престанала и кои сопственикот ги отфрлил, има намера да ги отфрли или од него се бара да ги отфрли;
19. Медицински отпад е отпадот што се создава во медицинските и во здравствените институции (стационари, болници, поликлиники и амбуланти, забни ординации, ветеринарни станици и слично), кој настанува како производ на употребени средства и материјали при дијагностицирањето, лекувањето, третманот и превенцијата на болестите кај луѓето и кај животните;

20. Отпад од научно истражувачките институции е отпадот што настанал со употреба на средства и материјали при истражувачките и развојните дејности;
21. Отпаден титаниумдиоксид е секој остаток од производството, преработката и употребата на титаниумдиоксидот, што создавачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;
22. Отпаден азбест се остатоци од производството, преработката и употребата на азбест, како и супстанцииите, материјалите и производите коишто содржат азбест, а кои создавачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;
23. Создавач е правно или физичко лице коешто создава отпад како резултат на дејноста или активноста што ја врши (првичен создавач) и/или секое лице кое изведува операции на третман, мешање или некои други операции поради кои се менува карактерот или составот на создадениот отпад (секундарен создавач);
24. Поседувач е правно и физичко лице коешто има отпад во свое владение;
25. Постапување со отпадот е собирање, селектирање, транспортирање, третман, преработка, складирање и отстранување на отпадот, вклучувајќи го и надзорот над овие операции, како и мерките за заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето за време на работата на објектите и на инсталациите за отстранување на отпадот и грижата за него по престанокот на нивната работа;
26. Давател на услуга е јавно претпријатие основано од општините или градот Скопје и правно и физичко лице кое склучило договор за давање на услуга од јавен интерес од локално значење;
27. Управување со отпад е избегнување и намалување на количеството на создадениот отпад и неговото негативно влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, вклучувајќи го и постапувањето со отпадот;
28. Управител со отпад е лицето кое е одговорно за спроведување на програмата за управување со отпадот на правното и на физичкото лице коешто создава, преработува или го отстранува отпадот;
29. Преработка на отпадот се операциите утврдени со овој закон, кои имаат за цел да се искористат употребливите материји и состојки на отпадот, а притоа ги опфаќаат постапките за повторно користење на отпадот, за рециклирање и за користење на отпадот како извор на енергија, исклучувајќи го горењето на отпадот заради негово дефинитивно отстранување;
30. Преработувач на отпад е правно или физичко лице коешто го преработува отпадот, без оглед на тоа дали го создало отпадот или преработката ја врши за трети лица;
31. Третман на отпадот се механичките, физичките, термичките, хемиските или биолошките процеси, вклучувајќи го и сортирањето со кои се менуваат својствата на отпадот, со цел да се намали неговиот волумен или неговата опасна природа, да се олесни ракувањето со него или да се направи попогоден за преработка;
32. Рециклирање на отпадот е добивање супстанции од отпадот (секундарни суровини) и нивно користење како замена за примарните

суровини или користење на својствата на супстанциите содржани во отпадот за нивната првична намена или за други намени, исклучувајќи го директното користење на енергијата на отпадот;

33. Отстранување на отпадот се операциите што обезбедуваат конечно решение за отпадот што не може повторно да биде употребен или преработен, а притоа не се загрозува животната средина, животот и здравјето на луѓето;

34. Собирање на отпадот е збир од организирани дејности коишто опфаќаат постапки со кои отпадот се подготвува за транспорт;

35. Претоварна станица е објект каде што отпадот се истоварува за да се овозможи негова подготовка за натамошен транспорт до објектите и инсталациите за складирање, преработка, третман и отстранување на отпадот;

36. Складирање е организирана дејност за складирање на создадениот отпад во објекти коишто ги исполнуваат пропишаните услови за таа намена, за период пократок од три години, доколку складираниот отпад е наменет за третман и за преработка, или за период пократок од една година, доколку отпадот е наменет за отстранување;

37. Депонија е објект наменет за отстранување на отпадот, со негово истурање над или под земја;

38. Депонирање е операција за отстранување на отпадот на депониите;

39. Инсталација за горење е неподвижна или подвижна техничка единица и опрема за термички третман на отпадот, со или без искористување на топлината добиена при горењето, вклучувајќи го и горењето на отпадот по пат на оксидација, како и другите процеси за термички третман, како што се пиролиза, гасификација или плазма процесите, со тоа што супстанциите добиени со третманот последователно изгоруваат. Инсталацијата ги вклучува и локацијата, сите линии за термички третман, објектите и постројките за прием, складирање и за пред третман на отпадот на локацијата, системите за дотур на отпад, гориво и воздух, котелот, постројките за третирање на отпадните гасови, за третирање и за складирање на отпадните води и остатоците од горењето, како и оџакот, уредите и системите за контрола, бележење и за мониторинг на условите за горење;

40. Инсталација за согорување е секоја неподвижна или подвижна постројка чијашто главна намена е создавање енергија или производство на материјални производи, при што отпадот се користи како редовно или дополнително гориво, односно постројка во која што отпадот термички се третира заради отстранување, вклучувајќи ги и локацијата, сите линии за термички третман, објектите и постројките за прием, складирање и пред третман на отпадот на локацијата, системите за дотур на отпад, гориво и воздух, котелот, постројките за третирање на отпадните гасови, за третирање и складирање на отпадните води и остатоците од согорувањето, како и оџакот, уредите и системите за контрола, бележење и за мониторинг на условите на согорување;

41. Надлежен орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина е органот основан со Законот за животната средина и

42. Физичко лице, во смисла на точките 26, 28 и 30 од овој член, е трговец поединец кој согласно со Законот за трговските друштва е запишан во судски регистар за вршење на соодветна дејност.

Член 7

Приоритет при управувањето со отпадот

(1) Создавачите на отпад се должни, во најголема можна мера, да го избегнат создавањето отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) При управувањето со отпадот, по претходно извршената селекција, отпадот треба:

- да биде преработен по пат на рециклирање, повторна употреба или во друг процес за екстракција на секундарните суровини или
- да се користи како извор на енергија.

Член 8

Начело на заштита на животната средина при управувањето со отпадот

(1) При преземањето на одредени дејности и активности во врска со управувањето со отпадот, правните и физичките лица се должни да обезбедат висок степен на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) Правните и физичките лица кои преземаат одредени активности во процесот на производството, се должни да употребуваат суровини со чија преработка се создава помалку отпад, да применуваат технологии кои обезбедуваат почисто производство и кои ги штедат природните ресурси, односно да произведуваат производи коишто, при нивното производство и употреба, не ја загадуваат животната средина или загадувањето да го сведат на најмала можна мера, во согласност со начелата за одржлив развој.

(3) При преработката и отстранувањето на отпадот мора да се користат најдобрите достапни техники и технологии.

Член 9

Начело на претпазливост

Доколку, врз основа на современите научни и техничко-технолошки сознанија, се заклучи дека одредена активност или вршењето на одредена дејност при управувањето со отпадот би предизвикале штетни последици за животната средина, животот и за здравјето на луѓето, ќе се преземат соодветни мерки и активности за отстранување на опасноста, пред да се добијат научни докази дека би можело да дојде до штетни последици.

Член 10

Начело на блискост

(1) Отпадот треба првенствено да биде преработен на местото каде што е создаден.

(2) Отпадот кој поради оправдани техничко- технолошки или економски причини не може да биде преработен на местото каде што е создаден, мора да биде пренесен на преработка или да биде отстранет во најблиските места определени за таа намена.

Член 11

Начело на универзалност на услугите

Универзалноста на услугите кои се однесуваат на управувањето со отпадот треба да биде обезбедена преку:

- 1) недискриминација;
- 2) одржливост на услугата;
- 3) квалитет и ефикасност;
- 4) транспарентност;
- 5) економски прифатлива цена и
- 6) целосно покривање на областа на извршување на услугата.

Член 12

Начело "загадувачот плаќа"

Создавачот и/или поседувачот на отпадот се должни да ги снесат сите трошоци настанати при управувањето со отпадот, вклучувајќи ги и трошоците за собирање, транспортирање, третман, складирање, отстранување, превенција и мониторинг на отпадот, како и трошоците за санационите мерки за штетата којашто ја предизвикал отпадот или штетата којашто би била предизвикана со отпадот.

Член 13

Систем на кауција

При купувањето на определени производи, купувачот ќе биде обврзан да плати определен додаток на цената на производот, кој ќе му биде вратен тогаш кога на продавачот ќе му ги врати искористените производи и пакувањето, доколку искористените производи и пакувањето можат да се преработат, а тоа е обележано на начин што е утврдено во согласност со закон и со друг пропис.

Член 14

Заеднички начела

Органите на државната управа, општините и градот Скопје и правните и физичките лица коишто управуваат со отпадот се должни при преземањето на мерките и активностите што се однесуваат на управувањето со отпадот да се раководат според начелата и одредбите од членовите 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 на овој закон, како и според начелата наведени во Законот за животната средина.

II. СТРАТЕГИЈА, ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ

Член 15

Планирање при управувањето со отпадот

(1) Надлежните органи на Република Македонија, општините и на градот Скопје, како и правните и физичките лица кои управуваат со отпадот, во согласност со овој закон, се должни да донесуваат и да спроведуваат стратешки, плански и програмски документи за управување со отпадот, со цел да се обезбеди:

- 1) заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 2) остварување на целите и насоките утврдени во Националниот еколошки акционен план;
- 3) спроведување на општите принципи и насоки за управување со отпадот;
- 4) основање на интегрирана национална мрежа на инсталации и инсталации за преработка и за отстранување на отпадот и
- 5) остварување на обврските во врска со управувањето со отпадот, коишто Република Македонија ги презела на меѓународно ниво.

(2) Во постапката за донесување на стратегиите, плановите и програмите предвидени со овој закон се врши стратешка процена на влијанието врз животната средина, согласно со Законот за животната средина.

Член 16

Стратегија за управување со отпадот

(1) Владата на Република Македонија, по предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, донесува Стратегија за управување со отпадот.

(2) Со Стратегијата за управување со отпадот од ставот (1) на овој член се определуваат:

- 1) основните насоки за управување со сите видови отпад;
- 2) подобрување на општата состојба во управувањето со отпадот;
- 3) потребните правни мерки за реализација на планот за управување со отпадот;
- 4) долгорочните потреби на Република Македонија во областа на управувањето со отпадот;
- 5) стратешки пристап кон развојот на јавната свест и едукацијата во врска со управувањето со отпадот и
- 6) други прашања од значење за развојот на управувањето со отпадот.

(3) Стратегијата од ставот (1) на овој член се однесува на период од 12 години.

Член 17

План за управување со отпадот на Република Македонија

(1) За реализација на Стратегијата за управување со отпадот, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, донесува План за управување со отпадот на Република Македонија.

(2) Планот од ставот (1) на овој член се донесува за период од шест години и содржи особено:

1) опис и оцена на постоечката состојба во врска со управувањето со отпадот;

2) предвидувања на идните состојби во врска со управувањето со отпадот;

3) стимулативни мерки за реализација на активностите за избегнување и за намалување на количеството на создадениот отпад, како и повторно користење, рециклирање и користење на отпадот како извор на енергија;

4) начини за отстранување на отпадот што не може да се избегне и да се преработи;

5) определување на видот и на количеството отпад според кои се определува обврската за правните и на физичките лица да изработуваат програми за управување со отпадот;

6) реализација на системот за мониторинг при управувањето со отпадот;

7) конкретни мерки и активности за намалување на биоразградливите состојки во отпадот наменет за отстранување и временскиот распоред и обемот на нивното реализирање;

8) утврдување на потребите на Република Македонија за изградба на објекти и инсталации за преработка и за отстранување на отпадот;

9) локации и инсталации за отстранување на отпадот;

10) податоци за интегрираната национална мрежа за отстранување на отпадот и инсталациите за преработка на отпадот;

11) технички и други услови коишто треба да се исполнат при управувањето со отпадот;

12) мерки за санација на дивите депонии и на загадените области;

13) активности коишто се преземаат од страна на единиците на локалната самоуправа, во врска со управувањето со отпадот;

14) мерки за едукација и за подигање на јавната свест за управување со отпадот;

15) процена на трошоците за операциите на преработка и отстранување на отпадот и

16) финансиски инструменти за спроведување на планот за управување со отпадот.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е одговорен за спроведување на Планот од ставот (1) на овој член.

(4) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина на секоја трета година од почетокот на реализацијата на планот за управување со отпад на Република Македонија е должен да поднесе извештај за реализацијата на планот до Владата на Република Македонија, за кој претходно е добиена

согласност од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 18

Планови за управување со отпадот на општините и градот Скопје

- (1) За реализација на Планот за управување со отпадот на Република Македонија, советот на општините и на градот Скопје, донесуваат план за управување со отпадот на општината, односно на градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општината и градот Скопје.
- (2) Планот од ставот (1) на овој член се донесува за период не помал од три години, а не подолг од шест години.
- (3) Планот од ставот (1) на овој член особено ги содржи податоците на Планот на Република Македонија од членот 17 став (2) за територијата на општината и градот Скопје.
- (4) Градоначалникот на општините и градот Скопје се одговорни за спроведување на Планот од ставот (1) на овој член.
- (5) Планот од ставот (1) на овој член, градоначалникот на општините и градот Скопје ги доставуваат на одобрување до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 19

Програми за управување со отпадот

- (1) Реализацијата на Планот на Република Македонија за управување со отпадот се врши преку програми за управување со отпадот кои ги донесуваат:
 - 1) органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина;
 - 2) советот на општините и градот Скопје, по предлог на градоначалникот на општините и градот Скопје и
 - 3) правните и физичките лица коишто управуваат со отпад, определени во согласност со овој закон и другите прописи.
- (2) Програмите од ставот (1) на овој член, треба да бидат во согласност со Планот на Република Македонија за управување со отпадот и Планот за управување со отпад на општините и градот Скопје, при што програмите од ставот (1) точки 2 и 3 на овој член, треба да бидат во согласност и со програмата од ставот (1) точка 1 на овој член.
- (3) Во Програмите од став (1) на овој член ќе бидат определени изворите на финансирање на мерките и активностите, како и инструментите за спроведување на програмите за управување со отпадот.
- (4) Програмите од ставот (1) точки 1 и 2 се донесуваат за период од една година, додека програмите од ставот (1) точка 3 се донесуваат за период од три години.
- (5) Програмите од ставот (1) точка 2 на овој член особено ги содржат податоците на Програмата од членот 20 став (2) на овој закон освен точката 11.

Член 20

Содржина на програмата за управување со отпадот, којашто ја донесува надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина

(1) Со програмата за управување со отпадот, што ја донесува органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, се утврдуваат мерките и активностите што треба да се преземат од страна на субјектите кои управуваат со отпадот во тековната година за спроведување на Планот за управување со отпадот, како и конкретните мерки за подобрување на општата состојба во управувањето со отпадот и заштитата на животната средина.

(2) Програмата од ставот (1) на овој член особено содржи:

1) процена на видот и на количеството отпад што се создава во Република Македонија на годишно ниво;

2) мерки и активности за избегнување и за намалување на количеството на создадениот отпад;

3) начинот на остварување на обврските на правните и на физичките лица кои управуваат со отпадот;

4) мерки и активности за селекција на отпадот, вклучувајќи го и издвојувањето на опасните состојки од отпадот;

5) мерки и активности за поттикнување на компостирањето на биоразградливиот отпад;

6) начините за едукација и за подигање на јавната свест на граѓаните во врска со управувањето на отпадот;

7) реализација на обврските за намалување на количеството на биоразградливиот отпад што се отстранува на депониите;

8) начинот на работа на објектите и на инсталациите за преработка и за отстранување на отпадот;

9) начинот на функционирање на интегрираната мрежа за преработка и за отстранување на отпадот;

10) реализација на мониторингот и на информативниот систем во областа на управувањето со отпадот;

11) реализација на мерки за спроведување на увоз, извоз и транзит на отпад низ територијата на Република Македонија и

12) други мерки од важност за реализација на Планот за управување со отпад.

(3) Програмата од ставот (1) на овој член за наредната година, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да ја направи достапна на јавноста, во месец септември во тековната година.

Член 21

Програми на правните и на физичките лица за управување со отпадот

(1) Правните и физичките лица кои во текот на годината создаваат отпад, кој според видот и количеството го надминува утврденото во Планот на Република Македонија за управување со отпадот, се должни да

изработуваат програми за управување со отпадот, согласно со членот 19 од овој закон.

(2) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член се должни до градоначалниците на општините и градот Скопје да ги доставуваат програмите за управување со отпад за наредниот период најдоцна во месец септември во тековната година.

(3) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член, кои создаваат, преработуваат или отстрануваат индустриски неопасен и опасен отпад, програмите за управување со отпад ги доставуваат и до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(4) Програмата на правните и на физичките лица за управување со отпадот особено содржи:

1) постојно ниво на создавање на отпад, по видови, количини и извори на создавање и предвидување на видот и на количеството отпад што се создава во наредната година;

2) постојни и планирани технички, организациони и други мерки за избегнување и за намалување на создавањето на отпад и намалување на штетноста на отпадот;

3) податоци за постојни и планирани организационо- техничките капацитети на правните и на физичките лица;

4) постојни и планирани технички, организациони и други мерки (вклучувајќи и инвестициони зафати) за постапување со отпадот (селектирање, третман, преработка искористување на енергијата, складирање и отстранување);

5) мерки за заштита од штетното влијание на отпадот по животната средина, животот и здравјето на луѓето;

6) воведување на меѓународни системи за заштита на животната средина. (ISO 14000 и други);

7) планирани активности за едукација и за обука на кадарот што управува со отпадот и

8) други мерки што се од значење за реализација на програмата за управување со отпадот.

(5) Органите од ставовите (2) и (3) на овој член, можат од правните и физички лица од ставот (1) на овој член да бараат измени и дополнувања на нивните програми, кога ќе утврдат дека тие се спротивни на Планот за управување со отпад на Република Македонија, како и со Програмата за управување со отпад од членот 20 став (1) точка 1 на овој закон.

Член 22

Обврски на општините и градот Скопје за управувањето со комуналниот и со другиот неопасен отпад

(1) Советот на општините и советот на градот Скопје, во согласност со Планот на Република Македонија за управување со отпадот, се должни да:

1) се грижат за јавната чистота и за напуштениот отпад;

2) донесуваат акти со кои ќе го регулираат селектирањето, собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад и на другите видови неопасен отпад;

- 3) соработуваат со другите општини и градот Скопје, во врска со управувањето со комуналниот и со другите видови неопасен отпад;
 - 4) реализираат проекти и преземаат инвестициони зафати за подобрување на општата состојба со управувањето со отпадот и
 - 5) постапуваат во согласност со општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови отпад.
- (2) Две или повеќе општини, можат да донесат заедничка програма за управување со комуналниот и со другите видови отпад.

Член 23

Известувања за спроведување на програмите за управување со отпадот

- (1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен секоја година во месец март во тековната година, до Владата на Република Македонија да поднесува извештај за спроведувањето на Програмата за управување со отпадот за претходната година.
- (2) Градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје се должни секоја година до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина да доставуваат извештаи за спроведувањето на своите програми за управување со отпад за кои претходно е добиена согласност од советот на општините и Советот на градот Скопје.
- (3) Извештаите од ставот (2) на овој член се доставуваат до 28 февруари во тековната година за програмата од претходната година.
- (4) Правните и физичките лица од членот 21 став (1) на овој закон се должни да поднесуваат годишен извештај за спроведувањето на своите програми до градоначалникот на општините и градот Скопје, најдоцна до 31 јануари во тековната година, за програмата од претходната година.
- (5) Правните и физички лица од членот 21 став (1) на овој закон кои управуваат со опасен отпад, извештаите од ставот (4) на овој член ги доставуваат и до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.
- (6) Врз основа на резултатите добиени од извештаите за спроведување на програмите за управување со отпад, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може да изврши измени и дополнувања на Планот за управување со отпад на Република Македонија.

III. ПОСТАПУВАЊЕ СО ОТПАДОТ

Член 24

Правила за постапување со отпадот

Постапувањето со отпадот мора да се изведува со должно внимание и на начин со кој се избегнува:

- 1) загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 2) загадување на водите, воздухот и почвата над пропишаните граници;
- 3) создавање бучава и непријатна миризба;
- 4) уништување на природните услови за живот на животните и на растенијата;
- 5) уништување на заштитените природни области и на заштитеното културно наследство и
- 6) нагрдување и неуредување на објектите и просторот во урбаните зони и во подрачјата надвор од урбаните зони.

Член 25

Листа на отпади

(1) Категории на отпадот, од аспект на овој закон, се:

- 1) остатоците од производството или од потрошувачката на производите;
- 2) производи кои не ги задоволуваат пропишаните спецификации за квалитет;
- 3) производите на кои им истекол датумот за користење;
- 4) материјалите кои биле истурени, загубени или кои претрпеле друг вид незгода, вклучувајќи ги и сите материјали, опрема и друго кои се загадени како резултат на таа незгода;
- 5) материјалите кои се загадени или извалкани како резултат на планираните дејствија (остатоци од операциите на чистење, материјалите за пакување, контејнерите и друго);
- 6) неупотребливите делови (потрошени батерии, потрошени катализатори и друго);
- 7) супстанцииите кои веќе не функционираат на задоволителен начин (загадените киселини, загадените растворувачи, употребените соли од калење и друго);
- 8) остатоците од индустриските процеси (згурите, остатоците од дестилација и друго);
- 9) остатоците од процесите за намалување на загадувањето (талозите од скрубер- прочистувачот на гасови, правот од воздушните филтри, искористените филтри и друго);
- 10) остатоците од машинската/завршната обработка (струготините, валавнички ковари и друго);
- 11) остатоците од експлоатацијата и од обработката на сировините (остатоците во рударството и друго);
- 12) нечистите материјали (маслата загадени со ПХБ/ПХТ и друго);

13) сите материјали, материји или производи чија што употреба е забранета со закон;

14) производите кои сопственикот веќе нема да ги користи (земјоделските, канцелариските, комерцијалните отпадоци и отпадоците од продавниците и од домаќинствата и друго);

15) загадените материјали, материји или производи што произлегуваат од дејствијата чијашто цел е рекултивација на земјиштето и

16) сите материјали, материји или производи кои не се содржани во гореспоменатите категории.

(2) Врз основа на категориите отпад од ставот (1) на овој член, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува Листата на видови отпади.

(3) Во Листата на отпади на посебен начин ќе бидат одбележани отпадите коишто, според своите карактеристики, спаѓаат во категоријата опасни отпади.

Член 26

Обврски за создавачот и за поседувачот на отпад

(1) Создавачот и/или поседувачот е должен отпадот:

1) Да го селектира;

2) да го класифицира според Листата на отпад;

3) да ги утврдува карактеристиките на отпадот;

4) да врши контрола на влијанијата на отпадот врз животната средина, животот и врз здравјето на луѓето;

5) да го складира отпадот на места предвидени за таа намена и

6) да го преработува отпадот, а доколку неговата преработката е технички неизводлива и економски неисплатлива, да го предаде на правното и на физичкото лице кое има дозвола за собирање и за транспортирање, преработка, отстранување и/или извезување на отпадот.

(2) Ако отпадот има една или повеќе опасни карактеристики, создавачот и/или поседувачот се должни да го класифицираат отпадот во категоријата опасен отпад и да постапуваат со него како со опасен отпад.

(3) Физичките лица во домаќинствата се должни да ги извршуваат обврските од ставот (1) точки 1 и 5.

Член 27

Собирање и транспортирање на отпадот

(1) Собирањето и транспортирањето на отпадот се врши со средства и со опрема којашто е посебно конструирана и наменета исклучиво за собирање и за транспортирање на отпад.

(2) Создавачот и/или поседувачот е должен да им го предаде отпадот на правните и на физичките лица, кои врз основа на дозвола издадена во согласност со законот, се овластени за вршење на дејностите на собирање и/или транспортирање на отпадот.

(3) Правните и физичките лица овластени за собирање и/или за транспортирање на отпадот се одговорни за безбедно транспортирање на

отпадот од местото на неговото собирање до местото на неговото предавање.

(4) Министерот за транспорт и врски, во согласност со министерот за животната средина и просторно планирање, ги пропишува минималните технички услови што треба да ги исполнуваат превозните средства со коишто се транспортира отпадот.

Член 28

Преработка на отпадот

(1) Отпадот што содржи употребливи материји треба да се преработи, доколку е возможно негово натамошно искористување и натамошно искористување на неговите состојки и ако постојат соодветни технички и технолошки услови.

(2) Преработката на отпадот мора да се врши без примена на процеси или методи кои ја загрозуваат животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(3) Доколку преработката на отпадот може да предизвика загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето и/или трошоците за преработка на отпадот се несразмерно големи и економски неисплатливи, отпадот треба привремено или трајно да се извезе од Република Македонија до најблиските држави каде што отпадот може да се преработи или да се отстрани.

(4) Обврската за задолжително преработување на отпадот од ставот (1) на овој член нема да се применува, доколку отстранувањето на отпадот предизвикува помало загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето отколку преработката, при што треба да се има предвид:

- 1) конзумирањето на природните ресурси;
- 2) енергијата којашто би била употребена за преработка или добиена од отпадот;
- 3) содржината на опасни материји во отпадот создаден по преработката и
- 4) емисијата на супстанции и енергија во воздухот, водите и во почвата.

Член 29

Операции за преработка на отпадот

(1) Отпадот се преработува со примена на една или повеќе од следниве операции:

- 1) користење како гориво за примарна намена или како некое друго средство за производство на енергија;
- 2) регенерација/подобрување на својствата на растворувачите;
- 3) рециклирање/подобрување на својствата на органските материји коишто не се користат како растворувачи (вклучувајќи ги тука и компостирањето и другите процеси на биолошка трансформација);
- 4) рециклирање/подобрување на својствата на металите и на металните соединенија;
- 5) рециклирање/подобрување на својствата на другите неоргански материјали;
- 6) регенерација на киселините или на базите;

- 7) преработка на состојките што се користат за намалување на загадувањето;
 - 8) преработка на состојките од катализаторите;
 - 9) прерафинарање на користена нафта или други форми на повторно користење на нафтата;
 - 10) третирање на земјиштето, во полза на земјоделството и на животната средина;
 - 11) користење на отпадот добиен со некоја од операциите наведени во точките од 1 до 10 на овој став;
 - 12) размена на отпадот заради подложување на некоја од операциите наведени во точките од 1 до 11 на овој став и
 - 13) складирање на отпадот којшто треба да биде подложен на некоја од операциите наведени во точките од 1 до 12 на овој став(со исклучок на временото складирање, пред собирање, на местото каде што е создаден отпадот).
- (2) Операциите од ставот (1) на овој член при увозот, извозот и транзитот на отпадот во пропратните документи се означуваат со латинична буква (К) по која следи бројот на соодветната операција за преработка.

Член 30

Одобрение за градење на инсталации за преработка, третман, складирање и за отстранување на отпадот

- (1) Барањето за добивање одобрение за изградба на инсталација за складирање, третман, преработка и за отстранување на отпадот, инвеститорот го доставува до органот надлежен за издавање на одобрението, согласно со Законот за градба.
- (2) Во рамките на проектите за изградба на инсталации за складирање, третман, преработка и за отстранување на отпадот, се спроведува постапка за оценување на влијанието врз животната средина, на начин и во постапка утврдени во Законот за животната средина.
- (3) Одобрение за градба на инсталација за складирање, третман, преработка и за отстранување на отпадот нема да биде издадено доколку инвеститорот не добил решение за одобрување на студијата за оцена на влијанието на животната средина од надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, на начин и во постапка утврдени со Законот за животната средина.
- (4) Инвеститорот е должен кон барањето за издавање одобрение за градба да приложи доказ од надлежниот орган за отпочната постапка за добивање интегрирана еколошка дозвола, во согласност со Законот за животната средина.
- (5) Решението за употреба на инсталацијата за складирање, третман, преработка и за отстранување на отпадот нема да се издаде се додека не се добие интегрирана еколошка дозвола од надлежниот орган, согласно со Законот за животната средина.

Член 31

Оперативни планови и еколошка ревизија за инсталациите за преработка, складирање и отстранување на отпадот

(1) Постоечките инсталации за складирање, преработка и за отстранување на отпадот, се должни да поднесат барање за добивање на дозвола за усогласување со оперативни планови согласно со Законот за животната средина.

(2) Доколку операторите на инсталациите за складирање, преработка и за отстранување на отпадот поседуваат А или Б - интегрирана еколошка дозвола, тие се должни да обезбедат генерална еколошка ревизија, во согласност со Законот за животната средина.

Член 32

Дозвола за складирање, третман и преработка на отпад

(1) Правните и физичките лица кои вршат складирање, третман и/или преработка на отпад задолжително треба да поседуваат дозвола за вршење на дејноста преработка, третман или складирање на отпадот.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член поднесуваат писмено барање за добивање дозвола за складирање, третман и/или за преработка на отпадот до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) За вршење на дејноста складирање на опасен отпад, третман и/или преработка на отпад, субјектите од ставот (1) на овој член мора да имаат вработено најмалку едно лице со висока стручна спрема од областа на природните и/или од техничките науки, како и соодветни технички услови за вршење на дејноста, вклучувајќи ја и дејноста на складирање на неопасен отпад.

(4) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, за временски период што не може да биде подолг од 15 години.

(5) Против решението со кое што се одбива барањето за добивање дозвола за преработка на отпад, барателот може да поднесе жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи од областа на животната средина, во рок од 30 дена од денот на добивањето на решението.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува формата и содржината на барањето за добивање дозвола за преработка, третман и/или за складирање на отпадот од ставот (2) на овој член, формата и содржината на дозволата, како и минималните технички услови за вршење на дејноста од ставот (3) на овој член.

Член 33

Складирање на отпадот

(1) Отпадот што може повторно да биде употребен, преработен и/или искористен како извор на енергија, може да се складира на посебни места предвидени за таа намена, доколку складирањето нема да предизвика

опасност по животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) Правните и физичките лица кои создаваат и/или преработуваат опасен отпад можат привремено да го складираат опасниот отпад во близина на местото каде што се создава, по претходно обезбедена согласност од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Градоначалникот на општините и градот Скопје ги определуваат локациите за складирање на неопасниот отпад во близина на местото каде што се создава.

(4) Складирањето на отпадот не може да трае подолго од три години, доколку отпадот е наменет за третман и за преработка, односно подолго од една година, доколку отпадот е наменет за отстранување.

(5) Начинот и условите за складирање на отпадот, како и условите што треба да ги исполнуваат локациите на коишто се врши складирањето на отпадот, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 34

Отстранување на отпадот

(1) Отпадот што не може повторно да се употреби, преработи или да се искористи како извор на енергија, се отстранува со примена на посебни операции за отстранување, определени во согласност со членот 35 став (1) од овој закон.

(2) Пред да се отстрани, отпадот треба да биде подложен на механички, физички, хемиски, термички или на биолошки третман, со цел да се намали количеството на отпадот, неговиот волумен и негативните влијанија врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(3) Пред да се пристапи кон отстранување на отпадот, тој треба да биде селектиран и класифициран во согласност со Листата на видовите отпад.

(4) На отпадот што не може да се селектира и да се класифицира според Листата на видовите отпад, задолжително се врши процена на неговите опасни карактеристики, со цел да се утврди како ќе се постапува со овој отпад.

(5) Отстранувањето на отпадот се врши на посебно определени места и локации, како и во посебно изградени објекти и инсталации наменети за отстранување на отпадот, кои имаат добиено А или Б- интегрирана еколошка дозвола.

Член 35

Операции за отстранување на отпадот

(1) Операции за отстранување на отпадот се:

1) депонирање - полагање во или над земјата (на пример, депонија итн.);

2) третман на земјиштето (на пример, биоразградување на течниот или кашест отпад во почвата итн.);

3) длабинско инјектирање (на пример, инјектирање на отпадот што може да се испумпува во бунари или во природни шуплини - пештери, јами итн.)

4) површинско каптирање (на пример, сместување на течниот или кашест отпад во јами, езерца или во лагуни итн.);

- 5) посебно конструирана депонија (на пример, сместување во обложени поединечни ќелии кои се затворени и изолирани една од друга и од животната средина итн.);
 - 6) полагање во големи водни тела освен мориња/океани;
 - 7) полагање во мориња/океани вклучувајќи вкопување во морско дно;
 - 8) биолошки третман што не е дефиниран на друго место во овој закон, а од кој произлегуваат финални соединенија или смеси кои се отстрануваат со некоја од операциите наведени во точките од 1 до 12 на овој став;
 - 9) физичко- хемиски третман што не е дефиниран на друго место во овој закон, а од кој произлегуваат финални соединенија или смеси кои се отстрануваат со некоја од операциите наведени во точките од 1 до 12 на овој став (на пример, испарување, сушење, калцинирање итн.);
 - 10) горење на копно, во согласност со одредбите од овој закон и другите прописи кои се однесуваат на горење;
 - 11) горење на море;
 - 12) трајно складирање (на пример, поставување контејнери во рудник итн.);
 - 13) мешање пред подложување на некоја од операциите наведени во точките од 1 до 12 на овој став;
 - 14) препакување пред подложување на некоја од операциите наведени во точките од 1 до 12 на овој став и
 - 15) складирање до извршување на некоја од операциите наведени во точките од 1 до 14 на овој став (со исклучок на временото складирање, пред собирање на местото на коешто е создаден отпадот).
- (2) Отстранувањето на отпадот со примена на операциите од ставот (1) на овој член ќе се смета за трајно решение при управувањето со отпадот.
- (3) Операциите од ставот (1) на овој член при увозот, извозот и транзитот на отпадот во пропратните документи се означуваат со латинична буква (Б) по која следи бројот на соодветната операција за преработка.

Член 36

Интегрирана мрежа за отстранување на отпадот

- (1) Со цел да се овозможи најбезбедно и економично отстранување на отпадот во инсталациите кои се најблиску до местото на создавање на отпадот, како и користење на најсоодветни методи и технологии со кои се обезбедува високо ниво на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето, објектите и инсталациите наменети за отстранување на отпадот треба да бидат меѓусебно поврзани во интегрирана мрежа за отстранување на отпадот.
- (2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го пропишува начинот и условите на функционирање на интегрираната мрежа за отстранување на отпадот, во согласност со Планот за управување со отпад на Република Македонија.

Член 37

Претоварни станици за отпад

- (1) Отпад што е наменет за складирање, преработка или за отстранување, може да биде транспортиран од местото на неговото создавање до претоварни станици, од каде што отпадот се транспортира до објектите и до инсталациите за складирање, преработка и за отстранување.
- (2) Неопасниот отпад може да се чува во претоварната станица не подолго од рокот утврден во прописот од ставот (5) на овој член.
- (3) Градоначалникот на општините и градот Скопје ги определуваат локациите каде што можат да бидат изградени, односно поставени претоварните станици.
- (4) Претоварните станици се интегрален дел од мрежата за отстранување на отпадот.
- (5) Министерот за животната средина и просторно планирање, во согласност со министерот за транспорт и врски, ги пропишува минималните технички услови и условите во поглед на заштитата на животната средина коишто треба да ги исполнуваат претоварните станици, условите што треба да ги исполнуваат локациите на коишто се градат, односно се поставуваат претоварните станици, како и роковите за чување на отпадот во претоварната станица според видовите на отпад.

Член 38

Управител со отпадот

- (1) Правните и физичките лица од членот 21 став (1) на овој закон се должни да ангажираат лица кои поседуваат овластување за управители со отпад.
- (2) Управителот со отпад е одговорен пред надлежните органи за спроведување на работите поврзани со управувањето со отпадот.
- (3) Управителот со отпад:
 - 1) презема мерки и активности за избегнување и за намалување на количеството на создадениот отпад;
 - 2) ги надгледува постапките што се применуваат при третманот и при преработката на отпадот од неговото создавање до неговото отстранување;
 - 3) го контролира создавањето отпад во технолошките процеси;
 - 4) го контролира спроведувањето на постапките за преработка на отпадот;
 - 5) го контролира видот и количеството на отпадот што се создава, преработува и се отстранува;
 - 6) применува постапки и методи за преработка и за намалување на опасните карактеристики на отпадот;
 - 7) ја следи тековната состојба со управувањето со отпадот;
 - 8) ги информира раководните органи на правните и на физичките лица за можното загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, коешто е резултат на производството, третманот, преработката и отстранувањето на отпадот и предлага конкретни решенија;
 - 9) ја спроведува годишната програма на правните и на физичките лица од членот 21 на овој закон и

10) е одговорен за правилното управување со отпад.

(4) Работите на управителот со отпад може да ги врши лице со високо образование од областа на природните или техничките науки, со петгодишно работно искуство во управувањето со отпад.

(5) Овластувањето за вршење на работите на управител со отпад се добива по претходно положен стручен испит, кој се полага пред комисија формирана од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(6) На лицето кое го положило стручниот испит му се издава уверение за управител со отпад.

(7) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може да го одземе уверението за вршење на дејноста на управител со отпад, на лицето кое ги злоупотребило овластувањата во согласност со законот.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја донесува програмата според која се полага стручниот испит и го пропишува начинот на полагање на стручниот испит за вршење на работите на управител со отпад, образецот на уверението за управител со отпад, како и висината и начинот на плаќање на надоместокот за полагање на стручниот испит.

Член 39

Обврска за водење евиденција и известување

(1) Правните и физичките лица кои ги вршат дејностите на собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка, отстранување и промет (увоз, извоз и транзит) на отпадот се должни да водат евиденција за:

1) видот, количеството и потеклото на отпадот со кој постапуваат;

2) привремено складираниот отпад;

3) отпадот што му е предаден на собирачот и на транспортерот на отпад;

4) отпадот што е искористен или преработен од самите создавачи;

5) отпадот што е предаден на други правни и физички лица кои преработуваат отпад, доколку преработувањето не е извршено од самиот создавач на отпад;

6) податоците за примената на операциите за преработка од членот 35 став (1) на овој закон;

7) отпадот што е наменет за отстранување;

8) отпадот што се преработува или се отстранува во странство;

9) за почетната и за крајната дестинација на транспортирањето на отпадот и

10) количините и видот на отпадот кој е увезен, извезен и транзитирал во/од/низ Република Македонија.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член се води секојдневно во дневник.

(3) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член се должни, на овластеното лице за транспорт на отпад при предавањето на отпадот за транспорт да издадат идентификациони и транспортни формулари за отпадот.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува формата и содржината на дневникот од ставот (2) на овој член, како и формата, содржината и начинот на постапувањето со формуларите од ставот (3) на овој член.

(5) Правните и физички лица од ставот (1) на овој член се должни формуларите од ставот (3) на овој член да ги чуваат како составен дел на целокупната евиденција за постапување со отпадот.

(6) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член се должни, еднаш годишно, податоците од евиденциите - во вид на консолидиран извештај на пропишан образец - да ги доставуваат до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година.

(7) По исклучок од ставот (6) на овој член, правните и физичките лица кои собираат и транспортираат комунален и друг вид неопасен отпад се должни еднаш годишно податоците од евиденциите да ги доставуваат до градоначалникот на општините и градот Скопје, во вид на консолидиран извештај на пропишан образец, најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година.

(8) Градоначалникот на општините и градот Скопје е должен податоците од ставот (7) на овој член, во вид на годишен консолидиран извештај подготвен на пропишан образец, да ги достави до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, најдоцна до 31 март во тековната за претходната година.

(9) Правните и физичките лица се должни податоците од евиденцијата од ставот (1) на овој член да ги чуваат најмалку пет години, освен операторите на депониите кои имаат обврска податоците од евиденциите да ги чуваат до завршувањето на рокот определен за работа на депонијата, како и во рокот на траењето на фазата на натамошна грижа по затворањето на депонијата.

(10) Формата и содржината на обрасците од ставовите (6) и (8) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 40

Постапување со отпадот што се наоѓа на имот во приватна сопственост

(1) Постапувањето со отпадот што се наоѓа на приватен имот со одобрение од сопственикот или корисникот на имотот, а кој може да ги предизвика последиците од членот 24 на овој закон, е обврска на сопственикот или корисникот на имотот.

(2) Доколку сопственикот или корисникот на имотот на кој се наоѓа отпадот не го отстрани или одбие да го отстрани отпадот на начин предвиден со овој закон, отпадот ќе го отстрани давателот на услугата, односно на правното или физичкото лице овластено за собирање и транспортирање на отпад врз основа на правен акт издаден од градоначалникот на општината, односно градоначалникот на градот Скопје на трошок на сопственикот или корисникот на имотот.

(3) Доколку отпадот е оставен на приватен имот без одобрение од сопственикот или корисникот на имотот, сопственикот или корисникот на имотот го информира градоначалникот на општините и градот Скопје, кој треба да преземе соодветни мерки за отстранување на отпадот, како и мерки против сторителот.

Член 41

Одржување на јавната чистота

(1) Градоначалникот на општините и градот Скопје се должни да ја одржуваат јавната чистота и да постапуваат со напуштениот отпад на јавните и сообраќајни површини во урбаните средини и во неурбанизираниот простор на своето подрачје.

(2) Начинот и условите за остварување на обврските од ставот (1) на овој член ги пропишува советот на општините и Советот на градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и градот Скопје.

Член 42

Овластување за преземање мерки на претпазливост

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во соработка со другите надлежни министерства, државни институции, организации, правни и физички лица, ги презема сите неопходни мерки за отстранување на непосредната опасност, доколку врз основа на сознанијата коишто произлегуваат од постојното ниво на развој на науката и на техниката може да се оцени дека одделни дејности и активности во врска со управувањето со отпадот можат да предизвикаат штетни последици по животната средина, животот и здравјето на луѓето, пред да се добијат научни докази дека ќе дојде до појава на штетни последици.

IV. ПОСТАПУВАЊЕ СО НЕОПАСНИОТ ОТПАД

IV. 1. Постапување со комуналниот отпад

Член 43

Правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад.

(2) Посебните правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад на својата територија ги пропишуваат, со посебен пропис, советот на општините и градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и градот Скопје.

(3) Правните и физички лица кои создаваат комунален и друг вид неопасен отпад, се должни да го селектираат отпадот "според видот и според неговите карактеристики, во согласност со прописите од ставовите (1) и (2) на овој член и прописите донесени врз основа на овој закон.

(4) Правните и физичките лица од ставот (3) на овој член се должни да го собираат својот отпад и да го предадат на давателот на услугата за собирање на комунален и неопасен отпад на територијата на општината или на градот Скопје.

(5) Пред да го предадат отпадот согласно со ставот (4) на овој член, правните и физичките лица од ставот (3) на овој член должни се корисните компоненти од комуналниот отпад да ги предадат на местата (собиричните центри) определени за собирање на селектиран отпад.

(6) Комуналниот и другите видови неопасен отпад се собираат и се транспортираат од страна на правните и физичките лица кои поседуваат дозвола за собирање и за транспортирање на отпад, во согласност со членот 45 од овој закон.

(7) Правните и физичките лица кои создаваат и/или поседуваат комунален и друг вид неопасен отпад во количества помали од пропишаните, утврдени во Планот на Република Македонија за управување со отпадот, ги користат услугите на давателот на услугата согласно со ставот (4) на овој член.

(8) Создавачите на комерцијален отпад должни се да склучат посебен договор за собирање и транспортирање на отпад со давателот на услугата на територијата на општината или градот Скопје.

(9) Правните и физичките лица кои во текот на годината создаваат и/или поседуваат комунален и друг вид неопасен отпад, во количества поголеми од пропишаните количества утврдени во Планот на Република Македонија за управување со отпадот, по исклучок од ставот (4) на овој член, можат да склучат договор за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад со правни или физички лица кои имаат дозвола.

Член 44

Собирање и селектирање на комуналниот отпад

(1) Правните и физичките лица се должни комуналниот отпад што го создаваат да го остават на местата за собирање и селектирање на комунален отпад, определени од градоначалникот на општините и градот Скопје.

(2) Правните и физичките лица се должни да го одделат опасниот дел содржан во комуналниот отпад и да го остават на местата за собирање на опасниот дел од комуналниот отпад, определени од градоначалникот на општините и градот Скопје.

(3) Давателите на услугите се должни на местата од ставот (1) на овој член да постават садови за собирање и селектирање на комуналниот отпад, со кои се овозможува селектирање на отпадот пред неговото собирање, а особено одделно собирање на опасниот дел содржан во комуналниот отпад.

(4) Условите што треба да ги исполнат местата од ставот (1) на овој член, начинот на одбележување и минималните технички услови што треба да ги исполнуваат садовите и другата опрема за собирање на отпадот ги утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(5) Градоначалникот на општините и градот Скопје се грижат за исполнување на обврската од ставот (3) на овој член.

Член 45

Дозволи за собирање и за транспортирање на комуналниот отпад и на другите видови неопасен отпад

(1) Собирање и транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад, можат да вршат правни и физички лица кои поседуваат дозвола издадена од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член, поднесуваат барање за добивање дозвола за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

(3) За вршење на дејноста собирање и транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад, субјектите од ставот (1) на овој член мора да имаат вработено најмалку едно лице со висока стручна подготовка од техничките науки, како и да располагаат со материјално- технички средства за вршење на дејноста.

(4) Правното или физичкото лице кое го доставило барањето има право на жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи од областа на животната средина, против решението со коешто се одбива издавањето на дозволата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

(5) Дозволата за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад се издава за временски период кој не може да биде подолг од 20 години.

(6) На секои пет години правните и физички лица од ставот (1) на овој член, поднесуваат извештај за својата техничка и кадровска опременост, како и за своето материјално- финансиско работење до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(7) Доколку дојде до промена во техничките и кадровските услови за вршење на дејноста, правните и физички лица од ставот (1) на овој член се должни да поднесат барање за обновување на дозволата.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува формата и содржината на барањето, формата и содржината на дозволата за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад, како и минималните технички услови за вршење на дејноста од ставот (3) на овој член.

Член 46

Начин на остварување на јавната услуга од страна на општините и градот Скопје

- (1) Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад, одржувањето на јавната чистота и третманот на комуналниот отпад, како и ракувањето и одржувањето на местата за селективно собирање на отпадот, претставуваат јавни услуги од локално значење.
- (2) На предлог на градоначалниците на општините и градот Скопје, советот на општините и Советот на градот Скопје може да основаат јавно претпријатие за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад.
- (3) Две или повеќе општини, како и општините и градот Скопје можат да основаат заедничко јавно претпријатие за вршење на дејноста од ставот (2) на овој член.
- (4) Собирањето и транспортирањето на комуналниот и на другите видови неопасен отпад, градоначалникот на општините и градот Скопје можат да му го доверат на правни и физички лица, за што склучуваат договор за давање услуга за извршување на дејност од јавен интерес од локално значење за една или повеќе општини или градот Скопје, во согласност со постапката за јавен тендер.
- (5) Јавните претпријатија од ставовите (2) и (3) на овој член и правните и физички лица од ставот (4) на овој член, мора да поседуваат дозвола за собирање и за транспортирање на отпад, издадена во согласност со членот 45 од овој закон.
- (6) Постапката и начинот за доделувањето на договорот за вршење на дејностите од ставот (4) на овој член се спроведува во согласност со одредбите од Законот за концесии.
- (7) Договорот од ставот (4) на овој член влегува во сила од денот на добивање одобрение од страна на советот на општините и градот Скопје.
- (8) Со договорот од ставот (4) на овој член задолжително се пропишуваат условите и начинот на работа на давателот на услугата, цената и начинот на наплата на услугата и територијата на која се врши услугата.
- (9) Во случаите од ставот (3) на овој член, како и кога договорот од ставот (4) на овој член се однесува на две или повеќе општини или градот Скопје, општините или градот Скопје склучуваат заеднички договор.
- (10) Општините и/или градот Скопје кои склучиле договор од ставот (9), можат да истапат од договорот единствено ако сите страни од договорот се согласат на истапувањето од договорот.
- (11) Во случај кога е одземена дозволата за собирање и транспорт на комунален отпад на давателот на услугата, градоначалникот на општините и градот Скопје, покренуваат постапка за раскинување на договорот од ставот (4) на овој член, согласно со Законот за концесии.

Член 47

Обезбедување на примената на принципот на универзалност на услугата на локално ниво

(1) Советот на општините или градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините или градот Скопје, врз основа на општите правила донесени согласно со членот 43 ставови (1) и (2) на овој закон, во согласност со принципот на универзалност на услугата, ќе ги пропишат условите, начинот и шемите за собирање и за транспортирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад, како и постапките за издвојување на опасните компоненти од комуналниот отпад.

(2) Со прописот од ставот (1) на овој член ќе се пропише и:

- 1) подрачјето каде што ќе се спроведува универзалната услуга;
- 2) условите што треба да ги исполнува давателот на услугата;
- 3) уредувањето на начините на кои ќе се користат услугите;
- 4) видовите на казни и стимулативни мерки;
- 5) техничките и другите барања кои се однесуваат на обезбедувањето на услугите за собирање и за транспортирање на комуналниот отпад и одржувањето на јавната чистота и
- 6) начинот на определување на надоместокот за извршените услуги.

(3) Градоначалникот на општините и на градот Скопје се должни, покрај објавувањето во службените гласила на општините и на градот Скопје, да ги информираат корисниците на услугите за донесените акти од ставот (1) на овој член.

IV 2. Постапување со посебните видови неопасен отпад

1. Постапување со отпадот од производи и пакувања

Член 48

Општи обврски за произведувачот

(1) При дизајнирањето на производот и на пакувањето, произведувачот е должен да користи технологија која што овозможува најефикасна употреба на материјалот и на енергијата, да ја стимулира повторната употреба и преработката на производот и на пакувањето, а на крајот на животниот циклус на производот и на пакувањето, произведувачот треба да овозможи еколошки одржлив третман, употреба, преработка или отстранување на искористениот производ и на пакувањето.

(2) При процесот на производство, произведувачот треба да користи суровини, материјали и полупроизводи со кои се намалува создавањето на отпадот и употребата на енергија и материјали.

Член 49

Информирање на продавачите и на потрошувачите

(1) Произведувачот и увозникот на производот се должни да ги известат продавачот и потрошувачот за важните карактеристики на производот и на пакувањето во врска со управувањето со отпадот, како и за начинот на

постапување во случај на крај на животниот циклус на производот и на пакувањето.

(2) Произведувачот и увозникот се должни секој производ или пакување да го означи на начин на кој ќе обезбеди податоци за повторна употреба на производот и на пакувањето, податоци за обновливоста на производот и на пакувањето, како и за начинот на постапување во случај на крај на животниот циклус на производот и на пакувањето.

(3) Податоците од ставот (2) на овој член треба да бидат означени на видливо место на производот или на пакувањето.

(4) Произведувачот и увозникот можат да основаат систем за повратен прием на искористените производи и на пакувањето.

(5) Примената на одредбите од овој закон кои се однесуваат на означувањето, не треба да ги попречува трговските односи и еднаквата положба на пазарот меѓу домашните и странските производители и дистрибутери, во согласност со принципите за еднаквост и недискриминација.

(6) Начинот на означување на производот и на пакувањето, видот на ознаките и нивната содржина и постапувањето ќе ги пропише Министерството за економија, во согласност со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 50

Откуп и повратен прием на искористените производи и пакувања

(1) При продажба на производи и пакувања за кои е утврдена наплата на кауција, продавачот е должен да ја наплати кауцијата и за тоа да му издаде на купувачот соодветна сметка или потврда, која ќе служи како доказ за наплатената кауција.

(2) Продавачот од ставот (1) на овој член е должен да му ја врати наплатената кауција на купувачот, доколку купувачот го врати искористениот производ и/или пакување, за што приложува доказ за наплатена кауција од продавачот од ставот (1) на овој член.

(3) Продавачот од ставот (1) на овој член, како и производителот или увозникот се должни да ги примат назад искористените производи и/или пакувања што ги продаваат, односно што ги произведуваат или увезуваат.

(4) Произведувачот, увозникот и/или, продавачот можат да основаат заеднички систем за собирање и за складирање на искористените производи и на пакувањето, како и систем за надоместување на платената кауција за производот и пакувањето.

(5) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за економија ги утврдува листата на производи и пакувања за кои задолжително се наплатува кауција, висината на кауцијата, начинот на означувањето на производот и пакувањето за повратен прием и кауција, како и начинот на информирање на јавноста за задолжителната наплата на кауцијата.

Член 51

Дозвола за основање на систем за собирање и за повратен прием на искористените производи и пакувања

(1) Правните и физичките лица кои сакаат да основаат систем за собирање и за повратен прием на одредени искористени производи и пакувања задолжително треба да поседуваат дозвола.

(2) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, врз основа на писмено барање коешто особено содржи:

- 1) идентификација на барателот;
- 2) видот на искористените производи и на пакувањето коешто се собира;
- 3) организационо - техничките услови за вршење на дејноста;
- 4) податоци за системот за собирање и за повратен прием на искористените производи и отпадот од пакувањето;
- 5) временскиот период за кој се бара дозволата и
- 6) потврда дека не е изречена мерка за безбедност забрана за вршење на дејноста.

(3) Дозволата од ставот (1) се издава за временски период кој не може да биде подолг од десет години.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во согласност со министерот за економија ја пропишува формата и содржината на дозволата за повратен прием на искористените производи и пакувања.

Член 52

Обврска на продавачот, производителот или увозникот

(1) Производитите и пакувањата кои предизвикуваат негативни влијанија врз животната средина и кои можат да се реупотребат и/или преработат, по нивното искористување задолжително се враќаат на продавачот.

(2) Производитите и пакувањата од ставот (1) на овој член се означуваат со посебна ознака.

(3) Продавачот на производи од ставот (2) е должен да ги прими назад искористените производи и пакувања, доколку купувачот му ги донесе на продавачот и приложи доказ дека производот и пакувањето му го продал истиот тој продавач.

(4) Продавачот од ставот (1) на овој член е должен да склучи договор за прием или за откуп на искористените производи и пакувања со произведувачот, увозникот или со друго овластено правно и физичко лице кое што може да ги преработи искористените производи и пакувања, како и да формираат заеднички систем на поврат на производи и пакувања.

(5) Произведувачот или увозникот на производи и пакувања од ставот (1) на овој член, можат за своите производи и пакувања да формираат системи на прием и откуп на искористени производи и пакувања од ставот (1) на овој член.

(6) Купувачот е должен по искористувањето на производот и пакувањето од ставот (1) на овој член да го врати на продавачот, односно

произведувачот или увозникот или на од нив овластено правно и физичко лице.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за економија ја пропишува листата на производи и пакувања од ставот (1) на овој член, начинот и формата за означувањето на производот и пакувањето за задолжително враќање, како и начинот на информирање на јавноста за кои е задолжително враќање на производот и пакувањето на продавачот.

Член 53

Обврска на потрошувачот

(1) Потрошувачот е должен да го користи производот и пакувањето според упатството од произведувачот или увозникот, на начин на кој нема да ја загрози животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) Потрошувачот има обврска да го селектира отпадот од искористениот производ и пакувањето и истите е должен да ги предаде на:

- 1) продавачот кој му го продал производот, или на производителот или увозникот, доколку на производот стои соодветна ознака за постапување со искористениот производ и пакување;
- 2) правните и физичките лица кои собираат отпад или
- 3) правно и физичко лице коешто има дозвола за преработка на отпад.

2. Постапување со инертниот отпад

Член 54

Правила за постапување со инертниот отпад

(1) Со инертниот отпад се постапува во согласност со одредбите од овој закон.

(2) Правните и физичките лица кои постапуваат со инертен отпад се должни да обезбедат доказ дека инертниот отпад нема да се раствора, согорува или на друг начин физички или хемиски да реагира, да се биоразградува или на друг начин да влијае на друга материја со којашто стапува во допир, со што би се предизвикало загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(3) Правните и физичките лица кои при изведувањето на градежни, преработувачки, занаетчиски работи и други дејности создаваат инертен отпад (градежен шут) кој нема својство на комунален отпад, се должни сами да го соберат и да го транспортираат отпадот на местата определени од општините и градот Скопје или истите да ги предадат на овластени правни и на физички лица кои собираат и транспортираат отпад.

(4) Правните и физички лица од ставот (3) на овој член се должни да поседуваат доказ дека градежниот шут и другиот инертен отпад, што е создаден во текот на изведувањето на активностите од ставот (3) на овој член, го предале на начин утврден во ставот (3) на овој член.

(5) Советот на општините и на градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и на градот Скопје, ги определуваат местата за третман и отстранување на инертен отпад, во согласност со

општинските планови, односно Планот на градот Скопје, за управување со отпад и во согласност со просторните и урбанистичките планови.

3. Постапување со индустрискиот неопасен отпад

Член 55

Правила за постапување со индустрискиот неопасен отпад

(1) Создавачот и/или поседувачот на индустриски неопасен отпад е должен да го преработи отпадот што настанува со вршење на дејностите, на начин утврден со овој закон.

(2) Со индустрискиот неопасен отпад се постапува во согласност со одредбите на овој закон.

Член 56

Идентификационен формулар за индустрискиот неопасен отпад

(1) Правните и физичките лица кои постапуваат со индустрискиот неопасен отпад се должни да предадат идентификационен формулар, доколку отпадот е наменет за транспорт, согласно со членот 39 од овој закон.

(2) Правните и физичките лица кои постапуваат со индустрискиот неопасен отпад се одговорни за точноста на податоците наведени во идентификациониот формулар од ставот (1) на овој член.

(3) Правните и физичките лица кои постапуваат со индустрискиот неопасен отпад не смеат да го преземат отпадот без да го примат идентификациониот формулар.

(4) Правните и физичките лица кои постапуваат со индустрискиот неопасен отпад се должни да достават примерок од идентификациониот формулар до градоначалникот на општините и градот Скопје.

V. ПОСТАПУВАЊЕ СО ОПАСЕН ОТПАД

V. 1. Правила за постапување со опасниот отпад

Член 57

Општи правила за постапување со опасниот отпад

(1) Постапувањето со опасниот отпад се врши одвоено од другите видови отпад.

(2) Се забранува истурање и фрлање на опасниот отпад во почвата, во водите, во садовите за комунален отпад, канализационите и другите инфраструктурни системи и објекти, како и негово складирање и отстранување на места кои не се предвидени за таа намена.

(3) Се забранува горење или согорување на опасен отпад на места што не се предвидени за таа намена, како и користење на средства и инсталации при горење кои можат да ја загорат животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува поблиските услови за постапување со опасниот отпад.

Член 58

Забрана за мешање на опасен отпад

(1) Се забранува мешање на опасниот отпад со други видови опасен отпад, како и мешање на опасниот отпад со неопасен отпад.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, по писмено барање од лицето овластено за управување со опасниот отпад, ќе дозволи мешање на опасниот отпад со други видови опасен отпад, како и мешање на опасниот отпад со неопасен отпад, доколку утврди дека со тоа ќе се подобри безбедноста при постапувањето со опасниот отпад и дека мешањето не ги загрозува животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Член 59

Постапување со измешан отпад

(1) Во случај кога опасниот отпад е измешан со други видови отпад, супстанции и материјали, задолжително се известува надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

(2) За отпадот од ставот (1) на овој член, мора да се пристапи кон негово издвојување, доколку постапката на издвојување е технички изводлива и економски исплатлива и ја намалува опасноста по животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(3) Постапувањето со опасниот отпад од ставот (1) на овој член и започнувањето на постапката од ставот (2) на овој член, се врши врз основа на барањето за добивање одобрение од надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

(4) Кон барањето за издавање на одобрението од ставот (3) на овој член, барателот е должен да достави и сертификат за извршена процена на карактеристиките на отпадот.

Член 60

Задолжително евидентирање и класифицирање на опасниот отпад

(1) Создавачот на опасен отпад и правните и физичките лица кои постапуваат со опасниот отпад се должни да водат евиденција, во согласност со членот 39 од овој закон, особено евиденција на опасните карактеристики на создадениот опасен отпад и да го класифицираат според Листата за видовите отпад.

(2) Создавачот, поседувачот и преработувачот водат евиденција за опасниот отпад што е складиран на местото каде што е создаден, односно предаден на јавното или на правното лице овластено за собирање и за транспорт на опасен отпад.

(3) Операторот на депонијата и операторот на инсталациите за отстранување на опасниот отпад се должни да го евидентираат и да го идентификуваат опасниот отпад што е примен за отстранување.

(4) Податоците од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, во вид на извештај, се доставуваат еднаш годишно до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина согласно со членот 39 од овој закон.

(5) Правните и физичките лица од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, кои управуваат со опасен отпад, се должни да ги чуваат податоците согласно со членот 39 од овој закон.

Член 61

Идентификационен формулар за опасен отпад

(1) Правните и физичките лица кои постапуваат со опасниот отпад се должни да издадат идентификационен формулар и кон него да приложат извештај за карактеристиките на отпадот, доколку отпадот е наменет за транспорт, согласно со членот 39 од овој закон.

(2) Правните и физичките лица кои постапуваат со опасниот отпад се одговорни за точноста на податоците наведени во идентификациониот формулар од ставот (1) на овој член.

(3) Правните и физичките лица кои постапуваат со опасниот отпад не смеат да го преземат отпадот без да го примат идентификациониот формулар.

(4) Правните и физичките лица кои постапуваат со опасниот отпад се должни да достават примерок од идентификациониот формулар до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

Член 62

Проценување на карактеристиките на отпадот

(1) Секој кој се сомнева во тоа дека создадениот отпад содржи опасни карактеристики, односно дека не одговара на декларираните податоци, е должен за тоа да ги извести надлежните органи.

(2) Проценувањето на карактеристиките на отпадот се врши од страна на акредитирано тело за проценување на отпадот.

(3) Во случај кога сомневањето за опасните карактеристики на отпадот се покажало како оправдано, трошоците за проценување на отпадот одат на сметка на создавачот и/или на поседувачот на отпадот.

(4) Акредитираното тело за проценување на карактеристиките на отпадот, на барателот ќе му издаде сертификат за карактеристиките на отпадот.

(5) Акредитираното тело за проценување на карактеристиките на отпадот е должно да достави примерок од сертификатот до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

Член 63

Услови за добивање акредитација за процена на карактеристиките на отпадот

(1) За да се стекнат со статусот акредитирано тело за процена на отпадот, правните лица треба да имаат минимум двајца вработени со високо образование од областа на природните науки (технолошко-металуршки, геолошки и хемиски факултет или факултет од областа на животната

средина), со петгодишно работно искуство во управувањето со отпад со дополнителни обуки за проценување на отпад, и да располагаат со соодветни технички услови и средства, опрема и објекти.

(2) Акредитацијата од ставот (3) на овој член се издава со важност од најмногу пет години.

(3) Акредитираното тело не смее да издаде сертификат за карактеристики на отпадот за кој одговара како создавач или поседувач.

(4) Надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина води евиденција на правните и физички лица кои добиле акредитација за процена на отпад која е достапна на јавноста.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ќе ги пропише поблиските услови во поглед на техничките средства, опремата и објектите кои треба да ги исполнуваат акредитираните тела за да можат да вршат процена на отпадот.

Член 64

Соодветно пакување и означување на опасниот отпад

(1) Опасниот отпад што е наменет за транспортирање, преработка, складирање и за отстранување, задолжително треба да биде спакуван и означен на пропишан начин, со што се обезбедува целосна заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) Опасниот отпад се пакува во посебни садови, конструирани во зависност од видот на отпадот (запалив, експлозивен, инфективен и слично), на кои задолжително треба да стои ознаката "Опасен отпад".

(3) Министерот за животна средина и просторно планирање го пропишува начинот на пакување и означување на опасниот отпад.

(4) Се забранува транспортот на опасниот отпад кој не е спакуван и означен во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 65

Договор за собирање и за транспортирање на опасен отпад

(1) Правни и физички лица коишто создаваат или поседуваат опасен отпад можат да склучат договор за собирање и транспортирање на опасниот отпад со правни лица коишто поседуваат дозвола за собирање и транспортирање на опасен отпад.

(2) Транспортирањето на опасниот отпад се врши во согласност со Законот за превоз на опасни материји, како и според меѓународните конвенции кои ја регулираат оваа област.

(3) Правните лица за собирање и транспортирање на опасен отпад од ставот (1) на овој член основаат шеми за собирање и за транспортирање на опасен отпад од местото на неговото создавање согласно со Планот за управување со отпад на Република Македонија.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина дава согласност на воспоставената шема од ставот (3) на овој член.

(6) Правните и физичките лица кои создаваат помали количества опасен отпад можат да го складираат отпадот, во согласност со законот и другите прописи, и се должни да ги информираат правните лица за собирање и транспортирање на опасен отпад од ставот (1) на овој член за тоа кога можат да го соберат и да го транспортираат опасниот отпад.

Член 66

Дозвола за собирање и транспортирање на опасен отпад

(1) Дозволата за собирање и за транспортирање на опасен отпад се стекнува врз основа на писмено барање кое се доставува до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, кое што особено треба да содржи:

- 1) идентификација на барателот;
- 2) податоци за организационите и раководните капацитети на барателот;
- 3) податоци за техничката опременост и :за средствата за собирање и за транспортирање на опасниот отпад;
- 4) спецификација на видот и на количеството опасен отпад што треба да биде собран и транспортиран;
- 5) временски период за кој се бара издавање на дозволата и
- 6) доказ дека на барателот не му е изречена мерка за безбедност, односно забрана за вршење на дејност.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина има право да побара дополнителни податоци, доколку оцени дека податоците наведени во барањето не се доволни за издавање на дозволата.

(3) Правното лице кое го доставило барањето од ставот (1) на овој член има право да поднесе жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управните работи во областа на животната средина, против решението со коешто се одбива издавањето на дозволата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

(4) Дозволата за собирање и за транспортирање на опасен отпад се издава за временски период кој не може да биде подолг од 15 години.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за транспорт и врски ги пропишува формата и содржината на дозволата за собирање и за транспортирање на опасниот отпад.

Член 67

Преземање мерки во случај на голема опасност

(1) Правните и физичките лица кои вршат дејности на собирање, транспортирање, третман, преработка, складирање и отстранување на отпад се должни да изготват внатрешен план за вонредни состојби, согласно

со Законот за животната средина.

(2) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член задолжително го известуваат органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина за преземените мерки за безбедност и заштита од хаварии, согласно со Законот за животната средина.

(3) Во случај кога ќе настане хаварија, како последица на несоодветното управување со отпадот, правните и физичките лица се должни да ги преземат сите неопходни мерки за отстранување на последиците врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, кои се предвидени во внатрешните планови за вонредни состојби, согласно со Законот за животната средина.

(4) Доколку настанатата хаварија е од поголеми размери и доколку е веројатно дека правните и физичките лица од ставот (1) на овој член не можат да се справат и да ги отстранат негативните последици по животната средина, животот и здравјето на луѓето, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ќе ги преземе сите неопходни мерки за отстранување на опасноста, согласно со Законот за животната средина.

V.2. Постапување со посебните видови опасен отпад

Член 68

Постапување со отпадните масла

(1) Се забранува исфрлање на отпадните масла во почвата, во водите, во садовите за комунален отпад, во канализационите и во другите инфраструктурни системи и објекти, како и складирање, преработка и отстранување на отпадните масла на места кои не се предвидени за таа намена.

(2) Се забранува мешање на отпадните масла со неопасен и со опасен отпад, а особено мешањето на отпадните масла со ПХБ/ПХТ при нивното собирање,

транспортирање, складирање, третман преработка и отстранување.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува постапките и начинот на собирање, транспортирање, преработка, складирање, третман и отстранување на отпадните масла, начинот на водење евиденција и доставување на податоците.

Член 69

Постапување со ПХБ

(1) Се забранува:

- 1) производството, увозот и прометот на ПХБ;
- 2) повторната употреба и преработката на отпадните ПХБ и
- 3) повторното полнење и дополнување на опремата со ПХБ.

(2) Правните и физичките лица кои поседуваат ПХБ, искористени ПХБ и опрема се должни да ги пријават количеството, потеклото, природата и содржината на ПХБ, искористените ПХБ и опремата која содржи ПХБ до надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина, во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Правните и физичките лица се должни да ја означат опремата што содржи или содржела ПХБ.

(4) Правните и физичките лица кои постапуваат со ПХБ, со искористените ПХБ и со опремата се должни да водат евиденција, во согласност со овој закон и со другите прописи.

(5) Министерот за животната средина и просторно планирање ќе ги пропише начинот и условите за постапување со ПХБ, начинот и условите што треба да ги исполнуваат инсталациите и објектите за отстранување и за деконтаминација на ПХБ, искористените ПХБ и начинот на означување на опремата којашто содржи ПХБ.

Член 70

Постапување со потрошени батерии и акумулатори

(1) Се забранува производство, увоз и промет на батерии и акумулатори коишто содржат повеќе од 0,0005 масени проценти жива, вклучувајќи ги и оние батерии и акумулатори кои се вградени во апарати и опрема.

(2) Забраната од ставот (1) на овој член не се однесува на ќелиите во облик на копче и на батериите што се состојат од ќелии во облик на копче кои не содржат повеќе од два масена проценти жива .

(3) Се забранува производството, увозот и прометот на необележани батерии и акумулатори коишто содржат:

- 1) повеќе од 25 мг жива по ќелија, освен алкалните манганови батерии;
- 2) повеќе од 0,025 масени проценти кадмиум и
- 3) повеќе од 0,4 масени проценти олово.

(4) Забраната од ставот (3) на овој член не се однесува за батериите и акумулаторите кои се обележани во согласност со закон и друг пропис.

(5) Правните и физичките лица кои постапуваат со искористените батерии и акумулаторите се должни да обезбедат нивно одделно собирање, складирање и отстранување .

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува начинот на организирање на собирањето и повратниот прием на потрошените батерии и акумулатори, како и начинот на обележување на батериите и на акумулаторите.

Член 71

Постапување со отпад од електричните и од електронските напави

(1) Купувачот е должен да му ги врати искористените електрични и електронски уреди на продавачот или на произведувачот, во согласност со одредбите од членот 52 на овој закон кои го уредуваат собирањето и повратниот прием на искористените производи и пакувања и членот 53 од овој закон.

(2) Продавачот или произведувачот е должен да ги информира купувачите за функционирањето на системот за повратен прием и за шемите за собирање на електричните и електронските напави.

(3) Продавачот или произведувачот е должен да ги селектира собраните електрични и електронски напави и да им ги предаде на правните и на физичките лица овластени за третман и за преработка на електрични и на електронски напави.

(4) Правните и физичките лица кои вршат третман и преработка на искористените електрични и електронски направи треба да поседуваат дозвола, во согласност со членот 32 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во согласност со министерот за економија, ќе ги определи видовите на електрични и електронски направи за кои ќе се врши селективно собирање, повратен прием, третман и преработка.

Член 72

Постапување со искористените возила

(1) Правните и физичките лица кои вршат собирање, транспортирање, третман, преработка, складирање и отстранување на искористените возила и нивните компоненти и материјали, се должни да постапуваат во согласност со овој закон и со другите прописи.

(2) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член се должни од искористените возила да ги одвојат компонентите коишто претставуваат опасен отпад и/или содржат опасен отпад, истите да ги селектираат и да му ги предадат на претпријатие што поседуваат дозвола за собирање и за транспортирање на опасен отпад.

(3) Правните и физичките лица кои вршат собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка и отстранување на искористените возила и на нивните компоненти, треба да поседуваат дозвола, издадена во согласност со овој закон.

(4) Правните и физичките лица кои собираат искористени возила и нивни компоненти и материјали, можат да основаат систем за собирање на возилата и на делови од нив.

(5) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни на сопственикот на искористеното возило да му издадат потврда дека го предал возилото.

(6) Посебните услови и начинот на постапување со искористените моторни возила, ќе ги пропише министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 73

Постапување со медицинскиот отпад

(1) Со медицинскиот отпад се постапува според одредбите за опасен отпад од овој закон.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во согласност со министерот за здравство, поблиску ќе го пропише начинот на постапување со медицинскиот отпад, означувањето и формуларите за постапување со медицинскиот отпад, како и видовите медицински отпад, чие што преработување е забрането.

Член 74

Постапување со титаниумдиоксид

(1) Се забранува отстранување на отпад од титаниумдиоксид и отпад создаден при производство на титаниумдиоксид, како и неговите преработки, под водните површини.

(2) Правните и физичките лица кои создаваат, произведуваат или преработуваат титаниумдиоксид се должни до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина да достават податоци за отпадот од титаниумдиоксид, кој е наменет за отстранување.

(3) Податоците од ставот (2) на овој член особено содржат:

- 1) физичките, хемиските, биохемиските и биолошките својства на отпадот;
- 2) физичката состојба;
- 3) токсичноста, физичката, хемиската и биолошката стабилност на отпадот;
- 4) акумулација и биотрансформација кај живите организми или седименти;
- 5) склоност на отпадот кон физички, хемиски и биохемиски трансформации и нивното однесување при допир со одреден медиум или со други органски и неоргански супстанции;
- 6) начинот на пакување и методите со кои ќе се заштити растурањето на отпадот и
- 7) мерките на претпазливост за заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(4) Создавачот, поседувачот и преработувачот на титаниумдиоксид и на отпад од титаниумдиоксид се должни да вршат мониторинг на почвата, водите и на воздухот на местата каде што се преработува, складира и се отстранува отпадот од титаниумдиоксид, како и на околната зона којашто се смета за загадана.

(5) Правните и физичките лица кои произведуваат титаниумдиоксид се должни во извештаите кои ги доставуваат до надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина да вклучат и дополнителни информации за содржината на сулфатите и на хлоридите во отпадот, за секој произведен тон титаниумдиоксид.

(6) Доколку врз основа на податоците добиени од мониторингот се утврди дека опасните својства и ефектите од отстранувањето на отпадот од титаниумдиоксид можат да предизвикаат штетни и долгорочни последици врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за економија може да го забрани производството и преработката на титаниумдиоксид, како и отстранувањето на отпадот од титаниумдиоксид.

(7) Правните и физичките лица кои произведуваат и преработуваат титаниумдиоксид се должни да вршат дополнителни анализи на отпадот од титаниумдиоксид и на неговите ефекти врз водите, почвата, воздухот, како и условите за мониторинг на депониите и на складиштата за отпад од титаниумдиоксид.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ќе го пропише начинот на

постапување со отпадот од титаниумдиоксид, како и формата, содржината и начинот на доставување на податоците.

Член 75

Правила за постапување со отпад од азбест и со производи кои содржат азбест

(1) Правните и физичките лица кои постапуваат со отпад од азбест и со отпад од производи кои содржат азбест се должни да постапуваат внимателно и да ги преземат сите неопходни мерки за заштита со кои се спречува ослободување на азбестни честици, влакна и азбестен прав во воздухот, како и спречување на излевањето на течности што содржат азбестни влакна.

(2) Отпадот што содржи и ослободува азбестни честици, влакна или азбестен прав може да се складира и да се отстранува на места предвидени исклучиво за таа намена, како и да биде одделен од другите видови отпад, селектиран и соодветно спакуван.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, ќе ги пропише начинот на постапување со отпад од азбестот и со отпадот од производи кои содржат азбест.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за економија ги пропишува видот на производи од азбест и условите и начинот на користење на производи од азбест кои што негативно влијаат врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Член 76

Правила за постапување со отпадот што се создава при научно истражувачките дејности

(1) Отпадот што се создава при научно- истражувачките дејности треба да биде преработен и пречистен од штетни супстанции, доколку е возможно, со цел да се избегне штетното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

(2) Со отпадот што се создава при научно- истражувачките дејности се постапува во согласност со одредбите од овој закон и другите прописи кои се однесуваат на опасен отпад.

Член 77

Постапување со други видови отпад

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот за економија и министерот за здравство ќе пропише други видови на отпад, како и постапувањето со другите видови отпад, за кои како резултат на развојот на научните сознанија ќе се утврди дека претставуваат закана за животната средина и животот и здравјето на луѓето

VI. ДЕПОНИИ

Член 78

Класи на депонии

Според видот на отпадот што се отстранува, депониите се класифицираат на:

- 1) депонии за опасен отпад;
- 2) депонии за неопасен отпад и
- 3) депонии за инертен отпад.

Член 79

Услови што треба да ги исполнува депонијата

Заради спречување и намалување на штетните влијанија на отпадот и на депониите врз животната средина, животот и здравјето на луѓето, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува условите што треба да ги исполнува депонијата, а особено во однос на:

- 1) местоположбата, односно локацијата;
- 2) контролата на водите што влегуваат во депонијата;
- 3) контрола на исцедокот;
- 4) заштитата на почвата и на водата од загадување;
- 5) контролата на депонискиот гас;
- 6) намалувањето на опасностите што произлегуваат од депонијата, преку емисија на прав, миризба, бучава, сообраќај, разнесување на материјали, пожари, создавање на аеросоли;
- 7) стабилноста на отпадот во депонијата и
- 8) физичкото обезбедување на депонијата.

Член 80

Услови за основање на депонија

(1) Депонија за опасен отпад може да основа Владата на Република Македонија, во согласност со Планот на Република Македонија за управување со отпадот од членот 17 на овој закон.

(2) Депонија за неопасен и за инертен отпад може да основаат една или повеќе општини или градот Скопје или домашно и/или странско правно лице, доколку основањето на депонијата е во согласност со Планот на Република Македонија за управување со отпадот, од членот 17 на овој закон, со доставување на барање за основање на депонија до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да одговори на барањето во рок од 90 дена од денот на поднесувањето.

(4) Кога депонијата од ставот (2) на овој член се основа од две или повеќе општини и/или градот Скопје, кон барањето се приложува договор за основање на заедничка депонија.

(5) Кога депонијата од ставот (2) на овој член се основа домашно и/или странско правно лице, кон барањето се приложува согласност во форма на договор со општините и/или градот Скопје со кој се уредуваат меѓусебните обврски за управувањето со отпадот.

(6) Барањето за основање на депонија од ставот (2) на овој член содржи и податоци за планираната локација за изградба на депонијата, финансиските средства потребни за изградба на депонијата, бројот на жители од кои ќе се собира отпадот, како и друга податоци кои се неопходни да се утврди потребата од изградба на депонија.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина со посебен пропис ја пропишува формата и содржината на барањето за основање на депонија од ставот (2) на овој член.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може како услов на издавање дозвола за основање на депонија да побара основачот да приклучи кон договорот и други општини, доколку на тој начин се придонесува кон поекономично и подобро управување со отпадот, во согласност со Планот за управување со отпадот на Република Македонија.

(9) Барањето за основање на депонија се доставува пред поднесување на барањето за изградба на депонија.

(10) Без дозволата од ставот (3) на овој член не може да се започне постапка за изградба на депонија.

(11) Општините и/или градот Скопје кои ги склучиле договорите од ставовите (5) и (6) на овој член, можат да истапат од договорот единствено ако сите страни во договорот се согласат на истапувањето и на условите на истапувањето од договорот.

(12) Заради заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето, доколку општините или градот Скопје не се согласат или не основаат депонија, Владата на Република Македонија може да основа депонија на сметка на општините и/или градот Скопје, кои согласно со Планот за управување со отпад на Република Македонија биле предвидени да основаат депонии.

Член 81

Оперативни планови и еколошка ревизија за депониите

(1) Операторите на постоечките депонии, се должни да поднесат барање за добивање на дозвола за усогласување со оперативни планови согласно со Законот за животната средина.

(2) Доколку операторите на депониите поседуваат интегрирана еколошка дозвола, тие се должни да обезбедат генерална еколошка ревизија, во согласност со Законот за животната средина.

Член 82

Лица кои можат да вршат дејност депонирање на отпад

(1) Дејноста депонирање на отпад можат да ја вршат:

1) јавните претпријатија или други јавни служби, во согласност со законот и

2) правни лица, врз основа на дозвола и склучен договор за извршување на работи од јавен интерес од локално значење со општините и/или Градот Скопје (во натамошниот текст: оператори на депонија).

(2) Субјектите од ставот (1) точка 2 на овој член и дејноста од ставот (1) на овој член може да се врши и врз основа на склучен договор за концесија.

(3) Оператор на депонија за опасен отпад е јавно претпријатие основано од Владата на Република Македонија.

Член 83

Обезбедување на договорите

(1) Кога операторот на депонијата не е во состојба да ги покрие трошоците за работа, одржување, следење и контрола на депонијата во оперативната фаза и во фазата на затворањето и грижата по затворањето, трошоците ќе се покријат со финансиската гаранција определена во договорот за извршување на работи од јавен интерес и во концесискиот договор.

(2) Рокот за кој се склучува договорот за извршување на работите од јавен интерес и концесискиот договор во себе го опфаќа времето потребно за изградба, работа и грижа за депонијата по нејзиното затворање.

(3) Доколку договорот за извршување на работите од јавен интерес и концесискиот договор се раскинат предвреме од страна на операторот на депонијата, средствата за обезбедување на договорот се обезбедуваат од финансиската гаранција.

Член 84

Дозвола за оператор на депонии

(1) Операторот на депонијата треба да поседува дозвола за вршење на дејноста депонирање на отпад којашто ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Барањето за добивање дозвола за вршење на дејноста депонирање на отпад, операторот на депонијата ја поднесува до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) По приемот на барањето за добивање на дозволата, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да утврди дали:

1) операторот е материјално и технички способен за вршење на дејноста;

2) организационите и раководните капацитети на операторот овозможуваат совесно управување со депонијата;

3) кадровската екипираност и обученоста на вработените кои постапуваат со отпадот овозможува непречена и безбедна работа на депонијата;

- 4) техничката опременост и средствата (компактори, булдожери, уреди за мерење на тежината на отпадот, средства за дезинфекција, средства за транспорт и друго) се доволни за вршење на дејноста;
 - 5) капацитетот на депонијата соодветствува со временскиот период за кој се бара дозволата;
 - 6) видот и количеството на отпад што треба да биде отстрануван на депонијата соодветствува со класата и со капацитетот на депонијата;
 - 7) е изготвена програма за работење, мониторинг и за контрола на работењето на депонијата и дали таа е во согласност со одредбите на овој закон и со прописите донесени врз основа на овој закон;
 - 8) лицето определено да биде управител со отпадот на депонијата ги исполнува условите определени со овој закон;
 - 9) се изготвени програми за постојано стручно и техничко усовршување на лицата вработени во депонијата;
 - 10) се донесени и усвоени планови и програми за избегнување и за намалување на последиците од хавариите;
 - 11) износот на финансиската гаранција може да ги покрие трошоците за реализација на обврските на депонијата за време на работењето, затворањето и натамошната грижа по затворањето на депонијата;
 - 12) проектот на депонијата е во согласност со плановите за управување со отпадот, донесени во согласност со овој закон и
 - 13) постои доказ дека на барателот не му е изречена мерка за безбедност, забрана за вршење на дејност.
- (4) За да може да се врши дејноста на депонирање отпад, операторот на депонијата треба да има вработено најмалку три лица со висока стручна подготовка од областа на природните и техничките науки, како и да располага со соодветна опрема и технички средства.
- (5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува условите во поглед на техничките средства и опремата за вршење на дејноста отстранување на отпад, како и условите и начинот за обука и тренинг програмата за вработените.
- (6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува формата и содржината на барањето за добивање дозвола, како и формата и содржината на дозволата за оператор на депонија.
- (7) Правното и физичкото лице кое го доставило барањето има право да поднесе жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање управни работи од областа на животната средина, против решението со коешто се одбива издавањето на дозволата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 85

Изградба на депонија

Изградбата на депонија се врши во согласност со одредбите на членот 30 од овој закон.

Член 86

Отпади кои не се прифатливи во депониите

Во депониите за отпад е забрането депонирање на:

- 1) течен отпад;
- 2) отпад кој во условите на депонијата, е експлозивен, корозивен, оксидирачки, лесно запалив или запалив;
- 3) медицински и друг клинички отпад, што потекнува од медицински или од ветеринарни установи, кој е инфективен;
- 4) отпад настанат како резултат на научно- истражување, кој е нов или не може да биде идентификуван, а неговите својства можат да ја загрозат животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 5) цели искористени гуми, освен гумите искористени како машински материјал во инженерството и распарчени искористени гуми (со исклучок на велосипедските гуми и на гумите со надворешен дијаметар над 1.400 мм);
- 6) отпад кој е измешан со други супстанции, со цел
- 7) да ги исполни критериумите за прифаќање на отпадот во депониите и
- 8) отпад што содржи висок процент на биоразградливи состојки (на пример, хартија, градинарски отпад и слично).

Член 87

Отстранување на отпадот што не е прифатливо во депониите

- (1) Операциите за отстранување на отпадот треба да се применуваат соодветно, врз основа на видот и карактеристиките на отпадот што се отстранува со цел да се обезбеди заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.
- (2) Отстранувањето на отпадот што не е прифатлив во депониите ќе се врши со соодветна примена на операциите наведени во членот 35 став (1) од овој закон.
- (3) Отстранувањето на отпадот од членот 86 на овој закон, може да се врши само по претходно издадено одобрение од надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина.
- (4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, го пропишува количеството биоразградливи состојки во отпадот што смее да се депонира.
- (5) При прифаќањето на отпадот на депониите, операторите на депониите се должни да постапуваат во согласност со Планот на Република Македонија за управување со отпадот, во поглед на намалувањето на количеството биоразградлив отпад што се прифаќа на депониите.

Член 88

Прифаќање на отпадот во различни класи депонии

Забрането е отстранувањето отпад во несоодветни класи депонии, како и отстранувањето на отпадот што не бил подложен на третман.

(1) Депониите за инертен отпад ќе се користат само за депонирање на инертен отпад.

(2) По исклучок, инертниот отпад може да се отстранува на депониите за неопасен отпад, доколку неговиот третман и преработка е технички неизводлив или економски неисплатлив.

(3) Депонијата за неопасен отпад може да се користи за:

1) комунален отпад;

2) неопасен отпад од какво било потекло, кој ги исполнува критериумите за прифаќање отпад во депонија за неопасен отпад;

3) стабилни, нереактивни отпади (на пример, стврднати, отпади претворени во згура), со својство на процедурност еднакво на она на неопасниот отпад наведен во точката 2 на овој став, кои ги исполнуваат релевантните критериуми за прифаќање, под услов да не се депонираат во ќелии наменети за биоразградлив безопасен отпад.

(5) Отпадот што на Листата на видовите отпад е наведен како опасен, се депонира исклучиво во депонија за опасен отпад.

(6) Опасниот отпад кој по физичкиот и хемискиот третман не реагира со другите видови отпад може да се депонира во посебни делови на депониите за неопасен отпад, по претходно обезбедена согласност од надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ќе ги пропише критериумите за прифаќање на отпадот во депониите од секоја класа, подготвителните постапки за прифаќање на отпадот, општите постапки за тестирање, земање мостри и прифаќање на отпадот.

Член 89

Трошоци на операторите на депонии

Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина се грижи сите трошоци кои се вклучени во формирањето и во работењето на една депонија, вклучувајќи ги и трошоците на финансиската гаранција или нејзиниот еквивалент, и проценетите трошоци за затворањето и за натамошната грижа за локацијата по затворањето на депонијата, за период од најмалку 30 години, ќе се покријат со цената што операторот ќе ја наплатува за отстранување на секој вид отпад на депонијата и на предлог од надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина, презема соодветни мерки за обезбедување на сите трошоци.

Член 90

Цена за отстранување на отпадот на депониите

- (1) Цената за депонирање на отпадот го определува операторот на депонијата, во Тарифникот за депонирање отпад.
- (2) Тарифникот за депонирање на отпадот се формира врз основа на пресметката на целокупните трошоци за инвестирањето, изградбата, работата, одржувањето на депонијата, како и трошоците за грижата за депониите по нивното затворање.
- (3) Владата на Република Македонија ја одобрува висината на цената од Тарифникот за депонирање на опасниот отпад.
- (4) Советот на општините или градот Скопје ја одобруваат висината на цената од Тарифникот за депонирање на комуналниот и на другите видови неопасен отпад.
- (5) Тарифникот од ставот (3) на овој член се објавува во "Службен весник на Република Македонија", а Тарифникот од ставот (4) на овој член се објавува во службениот гласник на општините или градот Скопје.

Член 91

Обврска за следење и за известување на надлежните органи

- (1) Операторот на депонијата, е должен да ја спроведува Програмата за управување со отпад, како и да врши мониторинг и контрола на влијанието на депонијата врз животната средина.
- (2) Операторот е должен писмено да го известува надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина за сите значителни негативни влијанија врз животната средина, утврдени со примена на постапките за контрола и за следење.
- (3) Акредитирани лаборатории вршат контрола на аналитички постапки и на методите што ги применува операторот на депонијата при вршењето на анализите за физичко- хемиските својства на отпадот.
- (4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува начинот и постапката за работа, следење и контрола на депонијата за време на работењето, како и следењето и контролата на депонијата во фазата на затворање и натамошна грижа за депонијата по затворањето.

Член 92

Престанување со работа на депонијата

Депонијата или дел од неа престанува да работи кога:

- 1) со решение од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, кога се исполнети условите и/или роковите за затворање наведени во дозволата за работа на депонијата,
- 2) со решение од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, врз основа на поднесено барање за затворање на депонијата од страна на основачот или операторот и
- 3) со решение од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, кога е утврдено дека натамошното

работење на депонијата или дел од неа претставува опасност за животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Член 93

Грижа откако депонијата ќе престане да работи

(1) За депонијата или за дел од неа може да се смета дека престанала да работи, само откако органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина извршил завршна инспекција на самото место, ги оценил сите извештаи поднесени од страна на операторот и му доставил решение за преста-нок со работа на депонијата. Откако депонијата ќе престане да работи, операторот ќе биде одговорен за нејзиното одржување, за следењето и за контролата во фазата на натамошната грижа за депонијата, во рокот што е определен во дозволата за работа.

(2) Операторот на депонијата е должен да ги следи и да ги анализира количеството и состојбата на гасот што се ослободува од депонијата и на исцедокот од депонијата, како и состојбата на подземните и на површинските води во близина на депонијата.

(3) Операторот е должен да го известува надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина за сите значителни негативни влијанија врз животната средина, откриени со постапките за контрола и за следење.

(4) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина е должен, заради избегнување на можноста депонијата да претставува потенцијална опасност за животната средина, да врши процена на тековната состојба на депониите од административен, технички аспект и степенот на полнење на депонијата и да му дава упатства на операторот за преземање на корективни мерки, за што го известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува начинот и условите за грижа за депониите откако тие ќе престанат да работат.

VII. ГОРЕЊЕ ИЛИ СОГОРУВАЊЕ НА ОТПАДОТ

Член 94

Правила за горење и за согорување на отпадот

(1) Отстранувањето на отпадот по пат на горење или согорување се врши во посебно конструирани инсталации, во зависност од видот на отпадот.

(2) Инсталацијата за горење или согорување, вклучувајќи ги и сите подготвителни помошни и сервисни објекти, уредите и опремата кои се во функција на уредот и опремата за горење и за согорување, треба да бидат конструирани и да работат така што ќе се спречи да дојде до надминување на граничните вредности на загадувачките супстанции кои се испуштаат во воздухот, почвата и во водите, испуштањето мириси и бучава, како и да се обезбеди заштита на животот и на здравјето на луѓето.

(3) Доколку инсталацијата за горење или согорување не работи во согласност со условите пропишани во дозволата, вклучувајќи ги и граничните вредности на емисиите во воздухот, водата и во почвата, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може да ја одземе дозволата за работа на постројката и да го забрани вршењето на дејноста.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува минималните технички услови коишто треба да ги исполнуваат инсталациите за горење или согорување на отпадот, видот на отпадот наменет за горење или за согорување, условите за заштита на животната средина од работата на инсталациите за горење или согорување на отпадот, како и условите и начинот на работа на инсталацијата.

Член 95

Изградба на инсталациите за горење или согорување

Изградбата на инсталациите за горење или согорување на отпадот се врши во согласност со одредбите на членот 30 од овој закон.

Член 96

Избор на локација за градење

При изборот на локацијата за изградба на инсталација за горење или согорување, особено ќе се води сметка за:

- 1) климатските карактеристики на подрачјето;
- 2) геолошките, хидролошките, хидрогеолошките, топографските, сеизмолошките и педолошките карактеристики на земјиштето;
- 3) "ружата" на ветрови околу подрачјето каде што треба да се изгради постројката и
- 4) близината до населено место.

Член 97

Оперативни планови и еколошка ревизија за инсталациите за горење или согорување на отпадот

(1) Операторите на постоечките инсталации за горење или согорување на отпадот, се должни да поднесат барање за добивање на дозвола за усогласување со оперативни планови согласно со Законот за животната средина.

(2) Доколку операторите на инсталации за горење или согорување на отпадот поседуваат интегрирана еколошка дозвола, тие се должни да обезбедат генерална еколошка ревизија, во согласност со Законот за животната средина.

Член 98

Дозволи за работа на инсталациите за горење или согорување на отпадот

Правните лица кои управуваат со инсталациите за горење или согорување на отпадот (во натамошниот текст: оператор на инсталациите), се должни

да поседуваат интегрирана еколошка дозвола за работење на постројката, издадена во согласност со Законот за животната средина.

Член 99

Дозвола за оператор на инсталациите за горење или согорување

(1) За вршење на дејноста горење или согорување на отпадот, операторот на инсталацијата треба да поседува дозвола којашто ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во согласност со Планот за управување со отпад на Република Македонија.

(2) Операторот на инсталација поднесува барање за добивање дозвола до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) По приемот на барањето за добивање дозвола, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да утврди дали:

1) операторот е материјално - технички способен за вршење на дејноста;
2) организационите и раководните капацитети на операторот овозможуваат совесно управување со инсталација за горење или согорување;

3) кадровската екипираност и обученоста на вработените кои постапуваат со отпадот овозможува непречена и безбедна работа на инсталација за горење или согорување;

4) техничката опременост и средствата се доволни за вршење на дејноста;

5) временскиот период за кој се бара дозволата соодветствува со капацитетот на инсталацијата за горење или согорување;

6) видот и количеството на отпадот што треба да биде отстранет во инсталацијата за горење или согорување соодветствува со класата и со капацитетот на инсталацијата за горење или согорување;

7) е изготвена програма за работење, мониторинг и контрола на работењето на инсталацијата за горење или согорување и дали таа е во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;

8) лицето определено да биде управител со отпадот на инсталацијата за горење или согорување ги исполнува условите определени со овој закон;

9) се усвоени програми за постојано стручно и техничко усовршување на лицата вработени во инсталацијата за горење или согорување;

10) се донесени и усвоени планови и програми за избегнување и за намалување на последиците од хавариите;

11) износот на финансиската гаранција може да ги покрие трошоците за време на работењето;

12) проектот на инсталацијата за горење или согорувањето е во согласност со плановите за управување со отпадот, донесени во согласност со овој закон и

13) постои доказ дека на барателот не му е изречена мерка за безбедносни, односно забрана за вршење на дејноста.

(4) За да може да се врши дејноста горење или согорување на отпад, операторот на инсталацијата треба да има вработено најмалку три лица со висока стручна подготовка од областа на природните и техничките науки,

како и да располага со соодветна опрема и со соодветни технички средства.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува условите во поглед на техничките средства и опремата за вршење на дејноста горење или согорување на отпад, како и условите и начинот за обука и тренинг програмата за вработените.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува формата и содржината на барањето за добивање дозвола, како и формата и содржината на дозволата за оператор на инсталацијата за горење или согорување.

(7) Правното лице кое го доставило барањето има право да поднесе жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи од областа на животната средина, против решението со коешто се одбива издавањето на дозволата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 100

Испорака и прием на отпадот за горење или согорување

(1) Пред горењето или согорувањето на отпадот, операторот на инсталацијата е должен да изврши споредување на отпадот што го прима со податоците наведени во идентификациониот формулар, со земање примероци за увид заради утврдување на:

- 1) видот и количеството на отпадот што треба да биде подложен на спалување;
- 2) хемискиот состав на отпадот;
- 3) карактеристиките на отпадот;
- 4) погодноста на отпадот за горење или за согорување;
- 5) отпадите со кои не смее да се меша, односно утврдување дали отпадот е измешан со друг отпад и
- 6) точноста на податоците од идентификациониот формулар, со земање примероци од отпадот.

(2) Операторот на инсталацијата е должен да го одбие горењето или согорувањето на отпадот, доколку видот на отпадот не соодветствува на условите во интегрираната еколошка дозвола.

(3) Операторот на инсталацијата е должен да ги чува примероците од извршениот увид од ставот (1) на овој член најмалку еден месец по горењето или согорувањето на отпадот.

Член 101

Постапување со остатоците од горење и согорување

По горењето или согорувањето на отпадот, операторот на инсталацијата е должен:

1. да ги утврди карактеристиките на отпадот добиен со горење и согорување, вклучувајќи ги и фракциите на тешките метали;
2. да ја собере пепелта добиена како резултат на горењето и согорувањето во затворени садови и

3. да обезбеди сигурен транспорт на отпадот, добиен со горење и согорување, што не може да се преработи, до местото на неговото отстранување.

VIII. УВОЗ, ИЗВОЗ И ТРАНЗИТ НА ОТПАД ПРЕКУ ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 102

Прекугранично движење на отпадот

Прекуграничното движење на отпадот се состои од увоз на отпад што потекнува од странска држава на територијата на Република Македонија, извоз на отпад од територијата на Република Македонија во друга странска држава и транзит на отпадот преку територијата на Република Македонија.

Член 103

Увоз на отпад на територијата на Република Македонија

(1) Се забранува увоз на отпад на територијата на Република Македонија, за складирање заради отстранување и за отстранување.

(2) Се забранува увоз на опасен отпад што е измешан со неопасен отпад или со други компоненти кои ја намалуваат штетноста и опасните карактеристики на отпадот.

(3) Дозволен е увоз на отпад што може безбедно:

- 1) да се преработи, без опасност од загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 2) да се користи како суровина или
- 3) да се користи како извор на енергија.

Член 104

Извоз на отпадот

Дозволен е извоз на отпад којшто може да се преработи и отстрани без опасност по животната средина, животот и здравјето на луѓето во земјата увозник.

Член 105

Увоз, извоз и транзит на опасен отпад преку територијата на Република Македонија

Увоз, извоз и транзит на опасен отпад во Република Македонија се врши според Базелската конвенција за контрола на прекуграничното пренесување на опасен отпад и на неговото складирање.

Член 106

Дозволи за извоз, увоз и транзит на отпад

(1) Извоз, увоз и транзит на отпад се врши врз основа на дозвола којашто ја издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Дозволата од ставот (1) на овој член се издава по претходно доставено органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, коешто особено треба да содржи:

- 1) име, презиме и седиште на правното и на физичкото лице кое бара извоз, увоз или транзит на отпад;
 - 2) договор меѓу заинтересираните страни (извозникот, увозникот или лицето коешто бара транзит на отпад);
 - 3) договор меѓу увозникот и преработувачот, доколку тие се различни лица;
 - 4) образложение зошто се бара извоз, увоз и транзит на отпад;
 - 5) доказ дека е издадена дозвола од државите преку чија територија ќе се врши извоз, увоз и транзит на отпадот;
 - 6) податоци за примачот и за испраќачот на отпадот;
 - 7) опис на карактеристиките на отпадот;
 - 8) податоци за обемот на извозот, увозот или транзитот на отпад;
 - 9) податоци за лицето коешто врши транспорт на отпадот;
 - 10) доказ за поседување на соодветна технологија за безбедна преработка на отпадот (само за увозникот);
 - 11) доказ за осигурување или банкарска гаранција во износ потребен за покривање на трошоците за преработка на отпадот, без да се предизвика штета по животната средина, животот и здравјето на луѓето (само за увозникот);
 - 12) податоци за локацијата каде што се врши преработка или отстранување на отпадот;
 - 13) опис на начинот на создавање на отпадот и начинот на кој се постапува со него;
 - 14) видот и количината на отпадот што се создава со преработувањето;
 - 15) видот и количината на отпадот што се извезува како резултат на преработувањето;
 - 16) податоци за тарифниот број на отпадот, начинот на транспорт и за пакувањето;
 - 17) информација за влезот, излезот и патната шема на превезувањето на отпадот и
 - 18) податоци за преработката и за отстранувањето на отпадот во странство.
- (3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина Има право да побара дополнителни податоци, доколку оцени дека податоците наведени во барањето не се доволни за издавање на дозволата.
- (4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува видовите на отпад од ставот (1) на овој член, условите за извоз, увоз и транзит на отпад, методите на надзор над извозот, увозот и транзитот на отпадот, како и формата и содржината на образецот на дозволата за извоз, увоз и транзит на отпад.
- (5) Против решението со коешто се одбива издавањето на дозволата за извоз, увоз или транзит на отпад, барателот има право да поднесе жалба до комисијата на Владата на Република Македонија за решавање на управни работи во областа на животната средина, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

(6) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина на крајот од месец јануари во тековната година изготвува годишен извештај за видот и количината на отпад кој е увезен, извезен и транзитирал во/од/низ Република Македонија за претходната година.

(7) Извештајот од ставот (6) на овој член органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го објавува на јавноста.

Член 107

Заеднички одредби за извоз, увоз и транзит на отпад

Доколку дозволата за извоз, увоз и транзит на отпад се користи спротивно од намената за којашто е издадена, односно доколку се откријат значајни повреди и злоупотреби на истата, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може да ја поништи дозволата, на штета на лицето на кое му е издадена, без право на надомест за претрпена штета, материјална и нематеријална загуба.

IX. МОНИТОРИНГ

Член 108

Организација на мониторингот на управувањето со отпад

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и општините и градот Скопје, во согласност со нивните надлежности утврдени со закон или со другите прописи, се должни да обезбедат постојан мониторинг на управувањето со отпадот, мониторинг на состојбата на животната средина и на влијанијата врз животот и здравјето на луѓето, преку воспоставување на државна мрежа за мониторинг на управувањето со отпадот, која е составен дел на државната мрежа за мониторинг на животната средина.

(2) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина врши мониторинг на опасниот отпад на територијата на Република Македонија, а општините и градот Скопје развиваат и спроведуваат мониторинг на локално ниво, за управување со неопасниот отпад.

(3) Податоците од извршениот мониторинг од страна на единиците на локалната самоуправа се доставуваат до надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина, согласно со закон и со другите прописи.

(4) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина управува со работите на државната мрежа, донесувајќи ја Програмата за мониторинг на управувањето со отпадот.

(5) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина најмалку еднаш годишно до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, доставува извештај од податоците добиени од мониторингот на управување со отпад.

(6) Две или повеќе општини и/или градот Скопје можат да основаат заедничка администрација која ќе врши мониторинг на територијата на општините и/или градот Скопје, или да го доверат на правно и физичко лице да го вршат мониторингот во нивно име и за нивна сметка, што се уредува со посебен договор.

Член 109

Обем и содржина на мониторингот и управување со податоците

(1) Мониторингот на управувањето со отпадот се состои од:

- 1) следење на состојбата со управувањето со отпадот;
- 2) собирање и доставување податоци за видот; количеството и за потеклото на создадениот, преработениот и отстранетиот отпад;
- 3) земање и испитување на мостри;
- 4) податоци за увозот, извозот и транзитот на отпадот;
- 5) контрола, обработка и анализа на податоците;
- 6) известување и предупредување на надлежните органи за можна опасност;
- 7) обезбедување информации за влијанието на создадениот отпад врз животната средина и
- 8) соработка и размена на податоци и информации со меѓународните информационални мрежи.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата за вршење на мониторингот.

Член 110

Обезбедување мониторинг

Државната мрежа за мониторинг има за цел да обезбеди податоци за управувањето со отпадот, за влијанието на отпадот врз состојбата на животната средина, да ги открие негативните процеси и практики, да го предвиди развојот, да ја оцени ефикасноста на мерките за заштита и за информирање на надлежните органи за секоја промена на состојбата.

Член 111

Мониторинг што го вршат правните и физички лица

(1) Правните и физичките лица кои се сопственици, односно корисници на одредени инсталации што создаваат, преработуваат и отстрануваат отпад се должни мониторингот на управувањето со отпадот да го вршат во согласност со условите утврдени во интегрираната еколошка дозвола или дозволите за работа.

(2) Мониторинг на отпадот можат да вршат субјектите од ставот (1) на овој член, како и научните и стручните организации и другите правни лица, доколку се акредитирани за вршење мониторинг, во согласност со закон и други прописи.

(3) Податоците од мониторингот од ставот (1) на овој член правните и физички лица се должни да ги достават до органот надлежен за вршење на стручни работи од областа на животната средина согласно со Законот за животната средина.

Член 112

Услови за вршење мониторинг

(1) За вршење мониторинг на отпадот, субјектите од членот 111 став (2) на овој закон треба да ги исполнуваат следниве услови:

1) да имаат вработено најмалку три лица со висока стручна подготовка и барем тригодишно работно искуство во областа на управувањето со отпадот и

2) да располагаат со потребната опрема, уреди, инструменти и да имаат соодветни деловни простории за вршење на дејноста.

(2) Поблиските услови за потребните стручни работи, опремата, уредите, инструментите и соодветните деловни простории, коишто треба да ги исполнуваат субјектите од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

X. ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 113

Организација на информативниот систем

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина организира информативен систем за управување со опасниот отпад, како составен дел на севкупниот македонски информативен систем за животната средина (во натамошниот текст: информативен центар), преку воспоставување на мрежа за добивање податоци за управувањето со отпадот од министерствата, организациите, научно-истражувачките институции, правните и физичките лица кои управуваат со отпадот и други субјекти.

(2) Општините и градот Скопје се должни да го организираат информативниот систем на локално ниво, со кој се обезбедува собирање и презентирање на податоци за општата состојба во врска со управувањето со неопасниот отпад.

(3) Општините и градот Скопје се должни добиените податоци да ги обработат и да ги достават до надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина.

(4) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина е должен составените податоци од управувањето со отпадот, обработени, да ги доставува до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го организира функционирањето на информативниот систем, на начин со кој ќе се обезбеди брзо, точно и навремено собирање информации во врска со управувањето со отпадот и е должен да ги селектира, класифицира, обработува, ажурира и да ги чува во базата на податоци.

(6) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го организира информативниот систем, на тој начин што ќе се обезбеди:

- 1) достапност во секое време до информациите на странките во врска со управувањето со отпадот и заштитата на животната средина во Република Македонија;
- 2) објавување на податоците, извештаите, мерките и активностите на Министерството за подобрување на општата состојба во управувањето со отпадот и
- 3) транспарентност на податоците од областа на управувањето со отпадот.

Член 114

Содржина на информативниот систем

Информативниот систем за управување со отпадот содржи:

- 1) податоци од мониторингот на управувањето со отпадот од страна на државните мрежи и локалните мрежи;
- 2) податоци за мониторингот од изворите на загадување на животната средина, предизвикани од управувањето со отпадот;
- 3) податоци од мониторингот од одделни извори;
- 4) податоци за видот и за количеството на отпадот;
- 5) податоци од научните и од стручните организации и од правните лица кои ја следат состојбата со управувањето со отпадот, податоци од меѓународните институции за мониторинг на управувањето со отпадот и
- 6) податоци од Катастарот на загадувачите.

Член 115

Чување на податоците

(1) Надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина е должен да чува податоци за правните и за физичките лица кои создаваат, собираат, транспортираат, преработуваат, складираат и отстрануваат отпад, како и податоци за правните и за физичките лица кои вршат увоз, извоз и транзит на отпад.

(2) Податоците ќе содржат:

- 1) име и презиме на правните и на физичките лица кои управуваат со отпадот;
- 2) адреса и седиште на правните и на физичките лица кои управуваат со отпадот;
- 3) видот и количеството на отпадот со кој управуваат и
- 4) информации за дозволите на правните и на физичките лица.

Член 116

Катастар на создавачите на отпад

(1) Катастарот на создавачите на отпад е дел од Катастарот за животната средина што го воспоставува и го води надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина.

(2) Во Катастарот на создавачите на отпад се запишуваат создавачите на неопасен и опасен отпад, видовите и количествата отпад што го создаваат,

како и начините за складирање, третман, преработување и отстранување на отпадот.

(3) Општините и градот Скопје можат да водат Катастар за својата територија, во кој ќе се евидентираат создавачите на неопасен отпад.

(4) Начинот и постапката за упис на податоците од ставот (1) на овој член во Катастарот на создавачите на отпад ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(5) Податоците од Катастарот од ставот (1) на овој член претставува составен дел на Информативниот систем за животна средина.

Член 117

Обврска за објавување на податоците

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, преку Информативниот центар за животната средина, изготвува и објавува годишни извештаи за емисиите на загадувачките супстанции од отпадот, годишни извештаи за управувањето со отпадот, како и други видови извештаи во согласност со обврските од меѓународните спогодби кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен да ги објавува плановите и програмите за управување со отпадот, инспекциските извештаи, извештаите од евиденциите на правните и на физичките лица кои управуваат со отпадот, извештаите за мониторингот и за управувањето со податоците, како и другите статистички податоци.

(3) Општините и градот Скопје се должни да ги објавуваат програмите за управување со неопасниот отпад, информациите за количеството создаден отпад, за мерките, активностите и начините на подобрување на општата состојба во управувањето со отпадот.

(4) Министерот го пропишува начинот, формата и преносот на податоците и информациите од следењето на состојбата во управувањето со отпадот.

Член 118

Обврска за информирање на јавноста

Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, градоначалникот на општините и на градот Скопје се должни во текот на годината да ја информираат јавноста за моменталната состојба во управувањето со отпадот, за постигнатиот напредок, за идните планови и насоки за подобрување на состојбата во управувањето со отпадот и да направат споредба и процена на сегашната и на минатата состојба во управувањето со отпадот.

Член 119

Достапност на информациите за управување со отпадот

Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина се должни на заинтересираните субјекти да им

обезбедат пристап до информациите во врска со управувањето со отпадот, во согласност со Законот за животната средина.

XI. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 120

Извори на финансирање

(1) Остварувањето на плановите и на програмите на Република Македонија за управување со отпад се финансира со средствата обезбедени од буџетот на Република Македонија, кредит, донации, средства на правните и на физичките лица кои управуваат со отпадот, надоместоци и другите извори на средства, утврдени со закон.

(2) Остварувањето на плановите и на програмите на општините и градот Скопје за управување со отпадот се финансира со средства обезбедени од буџетите на општините и градот Скопје, кредити, донации, надоместоци, казните од сторени прекршоци изречени на територијата на општините и градот Скопје и другите извори на средства, утврдени со закон.

(3) Средствата за изградба на простории, објекти и инсталации за складирање, преработка и за отстранување на опасниот отпад се обезбедуваат од буџетот на Република Македонија, од правните и од физичките лица кои управуваат со отпад, од кредити, донации и други извори на средства, утврдени со закон.

(4) Средства за изградба на депонии за отстранување на неопасен и инертен отпад се надоместуваат од буџетите на општините и градот Скопје, од правните и од физичките лица кои управуваат со отпад, од кредити, донации и други извори на средства, утврдени со закон.

Член 121

Цена за извршена услуга

(1) Висината на цената за собирање и за транспортирање на комуналниот отпад ја одобруваат советот на општините и градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и градот Скопје, кога давателот на услугата е јавно претпријатие основано од општините и градот Скопје согласно со членот 46 став (3) на овој закон.

(2) Висината на цената за собирање и за транспортирање на комуналниот отпад се утврдува со договорот од членот 46 став (4) на овој закон кога давател на услуга е правно и физичко лице.

(3) Цената од ставовите (1) и (2) на овој член ќе биде определена врз основа на количеството и видот на отпадот која може да се утврдува според единица како денар по метар квадратен, денар по метар кубен и денар по килограм.

(4) Правните и физички лица кои создаваат комерцијален отпад, висината на цената за собирање и за транспортирање на отпадот ја утврдуваат со склучување на посебниот договор од членот 43 став (8) на овој закон, со давателот на услугата врз основа на количеството и видот на создадениот отпад изразен во денар за килограм или денар за метар кубен отпад, согласно со цената утврдена во ставовите (1) или (2) од овој член.

(5) Правните и физичките лица од членот 20 став (1) на овој закон, цената за собирање и транспортирање на неопасниот и на опасниот отпад ја утврдуваат во договорот склучен со правните и физичките лица овластени за собирање и за транспортирање на отпад, врз основа на количеството и видот на создадениот отпад изразен во денар на метар кубен или денар на тон отпад.

(6) Во определување на цената на услугата согласно со ставовите (1) и (2) на овој член, на предлог на градоначалникот на општините и градот Скопје, советот на општините и градот Скопје се должни да определат стимулативни цени за домаќинствата, правните и физички лица кои врз основа на воспоставени системи за селектирање на отпадот ја намалуваат вкупната количина на комунален отпад наменет за отстранување на депонијата.

(7) Цената за отстранување на отпадот се утврдува во согласност со членот 90 од овој закон, врз основа на количеството отпад доставен за отстранување изразен денар на тон создаден отпад.

(8) При определување на цената за извршените услуги треба да се води сметка во него да бидат содржани трошоците за извршената услуга.

Член 122

Надоместок за управување со отпад

Правните и физички лица коишто произведуваат и увезуваат производи и пакувања кои по употребата создаваат големи количини отпадоци од производите и пакувања, плаќаат надоместок за управување со отпад определен со посебен закон.

Член 123

Надоместок за управување со отпад на општините и градот Скопје

(1) Со одлука на советот на општините може да се определи надоместок за управување со отпадот во висина од 1% до 2 % од цената за извршена услуга за собирање и за транспортирање на комуналниот отпад.

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член се наплатува при наплатата на цената за извршената услуга од членот 121 на овој закон и се прикажува одвоено во сметката за извршена услуга.

(3) Надоместокот од ставот (1) на овој член се уплатува на буџетот на општините и на градот Скопје и се користи за финансирање на намените утврдени со Програмата за управување со отпадот од членот 19 став (1) точка 2 на овој закон.

Член 124

Средства од наплатени казни на овластен инспектор за животна средина

Средствата од паричните казни изречени од овластените општински инспектори и овластените инспектори на градот Скопје се приходи на општините и на градот Скопје.

Член 125

Финансиски гаранции и осигурување

(1) Правните и физичките лица кои управуваат со отпадот се должни да обезбедат финансиска гаранција или друго соодветно осигурување, коешто е доволно за покривање на трошоците во врска со управувањето со отпадот и трошоците за отстранување на штетните последици настанати при управувањето со отпадот.

(2) Доколку постои оправдано сомневање дека финансиската гаранција е недоволна за да ги покрие трошоците за управување со отпадот или дека одреденото осигурување не ги покрива оправданите ризици, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина на предлог на надлежниот орган за вршење на стручни работи во животната средина ќе одреди друга висина и начин за обезбедување на финансиска гаранција, односно ќе одреди друг вид и начин на осигурување за таа цел.

(3) Правните и физичките лица кои се занимаваат со увоз, извоз и транзит на отпад се должни, во согласност со закон, да склучат договор за осигурување на отпадот, како и за одговорноста за штетата направена врз трето лице и одговорноста за штетата направена од трето лице.

XII. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 126

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина.

(3) За работите од надлежност на општините и градот Скопје утврдени со овој закон, инспекциски надзор над примената и спроведување на овој закон го вршат овластени инспектори за животна средина на општините и овластени инспектори за животна средина на градот Скопје.

(4) Инспекциски надзор над примена на овој закон во делот на создавање, селектирање и пакување на медицински отпад врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат, во соработка со државниот инспектор за животна средина.

(5) Инспекциски надзор над примена на овој закон во делот на прометот со производи и пакувања, означувањето на производите и пакувањата и информирањето на потрошувачите го врши државниот пазарен инспектор.

Член 127

Делокруг на Државниот инспекторат за животна средина

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспектор за животна средина има право:

1) да утврди дали се изработени програми за управување со отпад за тековната година и дали ги доставиле до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина (член 21 став (3));

2) да утврди дали доставиле годишен извештај за спроведувањето на своите програми до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина (член 23 став (5));

3) да врши увид и контрола дали со опасниот отпад и индустриски неопасен отпад од инсталации со А интегрирана еколошка дозвола и со опасен отпад во инсталации со Б - интегрирана дозвола се постапува согласно со членот 24 на овој закон;

4) да врши увид и контрола дали собирањето и транспортирањето на опасен отпад се врши со средства и опрема која е посебно конструирана и наменета исклучиво за собирање и транспортирање на опасен отпад (член 27);

5) да врши увид и контрола дали се преработува отпадот согласно со членот 29 од овој закон;

6) да утврди дали се поседува дозволи за складирање, третман и преработка на отпад согласно со членот 32 од овој закон и дали дејноста ја вршат во согласност со дозволата;

7) да врши увид и контрола дали опасниот отпад се складира на местата предвидени за таа намена согласно со членот 33 од овој закон;

8) да врши увид и контрола дали со опасниот отпад и со индустрискиот неопасен отпад од инсталации со А- интегрирана еколошка дозвола и со опасниот отпад од инсталации со Б - интегрирана еколошка дозвола се постапува согласно со членот 34 од овој закон;

9) да врши увид и контрола дали отпадот се отстранува согласно со операциите наведени во членот 35 од овој закон;

10) да утврди дали правните и физичките лица од членот 21 на овој закон имаат ангажирано управител со отпад, како и дали истиот поседува уверение за управител со отпад согласно со членот 38 од овој закон;

11) да врши увид и контрола дали евиденцијата се води на начин пропишан со членот 39 од овој закон за опасен отпад и за отпадот создаден од инсталациите со А интегрирана еколошка дозвола;

12) да утврди дали се доставува консолидиран извештај согласно со членот 39 став (6) од овој закон;

13) да врши увид и контрола во податоците од евиденциите за опасен отпад и за индустриски неопасен отпад од инсталациите со А- интегрирана еколошка дозвола и за опасен отпад од инсталациите со Б- интегрирана еколошка дозвола, како и да утврди дали податоците се водат согласно со членот 39 став (10) од овој закон;

14) да утврди дали податоците од евиденциите за депонијата се чуваат согласно со членот 39 став (10) од овој закон;

- 15) да врши увид и контрола дали инсталации со А- интегрирана еколошка дозвола постапуваат со индустрискиот неопасен отпад согласно со членот 43 од овој закон;
- 16) да утврди дали се поседува дозволи за собирање и транспортирање на комунален отпад согласно со членот 45 став (1) од овој закон и дали дејноста ја вршат согласно со дозволата;
- 17) да утврди дали се поседуваат дозволи за основање систем за собирање и за повратен прием на искористени производи и пакувања согласно со членот 51 од овој закон и дали дејноста ја вршат согласно со дозволата;
- 18) да врши увид и контрола во исполнувањето на обврските за издавање на идентификационен формулар за индустриски неопасен отпад согласно со членовите 55 и 56 од овој закон;
- 19) да врши увид и контрола со опасниот отпад да се постапува согласно со членот 57 од овој закон;
- 20) да врши увид и контрола дали опасниот отпад се меша со други видови на опасен отпад и дали се меша опасен отпад со неопасен отпад (член 58);
- 21) да утврди дали органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е известен кога настанало мешање на опасниот отпад со други видови на отпад, супстанции и материјали (член 59);
- 22) да врши увид и контрола во водењето на евиденцијата согласно со членот 60 од овој закон;
- 23) да утврди дали се исполнуваат обврските за издавање на идентификационен формулар за опасен отпад (член 61);
- 24) да утврди дали акредитираното тело доставило примерок од сертификатот до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина (член 62 став (5));
- 25) да врши увид и контрола дали акредитираното тело издава сертификати за карактеристиките на отпадот за кој одговара како создавач или поседувач (член 63 став (3));
- 26) да врши увид и контрола дали опасниот отпад којшто е наменет за транспортирање, складирање, преработка и отстранување е соодветно спакуван и означен (член 64);
- 27) да утврди дали е склучен договор со правни лица коишто поседуваат дозвола за собирање и транспортирање на опасен отпад (член 65);
- 28) да врши увид и контрола дали со отпадните масла се постапува согласно (член 68);
- 29) да врши увид и контрола дали со ПХБ се постапува согласно (член 69);
- 30) да врши увид и контрола дали со искористените батерии и акумулатори се постапува согласно (член 70);
- 31) да врши увид и контрола дали со отпадните електрични и електронски направи се постапува согласно (член 71);
- 32) да врши увид и контрола дали со искористените возила се постапува согласно (член 72);

- 33) да врши увид и контрола дали со отпадот од титаниумдиоксид се постапува согласно (член 74);
 - 34) да врши увид и контрола дали со отпадот од азбест и со производи кои содржат азбест се постапува согласно (член 75);
 - 35) да врши увид и контрола дали со отпадот од научно- истражувачките дејности се постапува согласно (член 68);
 - 36) да утврди дали се поседува дозвола за вршење на дејноста депонирање на отпад (член 84);
 - 37) да врши увид и контрола дали се отстранува отпад којшто не е прифатлив во депониите (член 86);
 - 38) да врши увид и контрола дали отпадот кој што не е прифатлив во депониите се отстранува во согласност со операциите од членот 35 став (1) на овој закон;
 - 39) да врши увид и контрола дали отстранувањето на отпадот се врши во соодветни класи на депонии (член 88);
 - 40) да утврди дали се вршат мониторинг и контрола на влијанијата на депонијата врз животната средина (член 91);
 - 41) да утврди дали за депонијата по нејзиното затворање се постапува согласно (член 93);
 - 42) да врши увид и контрола дали отстранувањето на отпадот по пат на горење или согорување се врши во посебно конструирани инсталации и дали истите ги задоволуваат условите пропишани со дозволата, вклучувајќи ги и граничните вредности на емисија во воздухот, водата и почвата (член 94);
 - 43) да утврди дали се поседува дозвола за вршење на дејност горење или согорување на отпадот (член 98);
 - 44) да врши увид и контрола дали пред приемот на отпадот за горење или согорување се постапува согласно (член 100);
 - 45) да врши увид и контрола дали по горењето или согорувањето на отпадот се постапува во согласност со (член 101);
 - 46) да врши увид и контрола дали при увоз на отпад се постапува согласно со членот 103 на овој закон;
 - 47) да утврди дали се поседува дозвола за увоз, извоз и транзит на отпад и да утврди дали увозот, извозот и транзитот на отпад се врши во согласност со условите од дозволата (членови 106 и 107);
 - 48) да врши увид и контрола дали инсталациите со А- интегрирана еколошка дозвола вршат мониторинг согласно со членот 111 на овој закон;
 - 49) да утврди дали се исполнети и задоволени условите од дозволите согласно со членовите 32, 45, 51 и 66 од овој закон и условите за акредитација од членот 63 на овој закон и
 - 50) утврдува и други состојби од негова надлежност.
- (20) На барање на инспектор за животна средина, овластено лице на органот надлежен за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

Член 128

Донесување на решенија на државниот инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина со решение:

1) ќе ги задолжи да изработат програми за управување со отпад во рок од најмногу 90 дена;

2) ќе ги задолжи да го достават годишниот извештај за спроведување на програмите во рок од најмногу 30 дена;

3) ќе ја ограничи или забрани работата на правното и физичко лице, доколку не се постапува со отпадот согласно со членот 24 од овој закон во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

4) ќе ја ограничи и забрани работата на правното и физичко лице, доколку собирањето, транспортирањето, третманот, селектирањето, складирањето и преработката на отпадот се врши спротивно на одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

5) ќе ја забрани работата на правното и физичко лице, доколку врши собирање, транспортирање, третман, селектирање, складирање и преработка на отпадот без дозвола, во траење од 90 дена во кој рок треба да га отстранат причините за настанатата состојба;

6) ќе ја ограничи и забрани работата на правното лице, доколку со отпадот се постапува спротивно на одредбите од овој закон во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

7) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку врши отстранување на отпадот спротивно на членот 35 од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

8) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, ако немаат ангажирано управител за отпад, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

9) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку податоците од евиденцијата за отпад се водат, се чуваат и се постапува со нив на начин спротивно на одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

10) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку не доставиле консолидирани извештаи согласно со членот 39 од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

11) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку опасниот отпад се меша со други видови опасен отпад и со други видови неопасен отпад без поседување дозвола и доколку за тоа не е известен надлежниот орган во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

12) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку издаваат сертификати за карактеристиките на отпадот спротивно на одредбите од законот, во траење од 30 дена;

13) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку немаат склучено договор со овластени правни лица кои поседуваат дозвола за постапување со отпад, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

14) ќе ја забрани работата на правното и физичко лица, доколку врши депонирање на отпад без поседување дозвола, во траење од 90 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

15) ќе ја ограничи или забрани работата на правното и физичко лице, доколку врши отстранување на отпад неприфатлив за депонијата, во траење од 90 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

16) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица доколку не вршат мониторинг согласно со одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

17) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица доколку вршат увоз, извоз или транзит на отпад за кој не поседуваат дозвола, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;

18) ќе го заплени отпадот со кој е вршен увоз, извоз или транзит за кој не е обезбедено дозвола се до исполнувањето на условите за вршење на увоз, извоз или транзит и

19) ќе ја забрани или ограничи работата на правните и физички лица, доколку вршат дејности на постапување со отпад без да биде обезбедена соодветна дозвола.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина утврди дека правните и физичките лица коишто управуваат со отпад не се придржуваат кон законите и другите прописи, техничките прописи, стандарди, препораки и други општи акти, со записник ќе ги констатира утврдените неисправности и неправилности и во решението ќе го определи рокот во кој треба да се отстранат.

(3) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на инспекторот за животна средина и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот за животна средина ќе поднесе прекршочна, односно кривична пријава пред надлежен суд.

(4) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои записнички ги констатира во соработка со Државниот санитарно- здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(5) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (4) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата

на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(6) Во случаите од ставот (4) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(7) Правното и физичко лице на кое му е одземен отпадот од ставот (1) точка 18 од овој член, трошоците за чување и складирање на отпадот ги сноси лицето од кое е одземен отпадот.

(8) За вршењето на работите од ставот (1) на овој член инспекторот за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина.

Член 129

Делокруг на овластен инспектор за животна средина

(1) Во вршењето на надзор од својот делокруг, овластениот инспектор за животна средина на општините и овластениот инспектор на градот Скопје (во натамошниот текст: овластен инспектор за животна средина) има право:

1) да утврди дали се изработени програмите за управување со отпад за тековната година и дали ги доставиле до градоначалникот на општините и градот Скопје (член 21 став (2));

2) да утврди дали е доставен годишен извештај за спроведувањето на своите програми до градоначалникот на општините и градот Скопје (член 23 став (4));

3) да врши увид и контрола дали со неопасен отпад од инсталации со Б-интегрирана еколошка дозвола се постапува согласно со членот 24 на овој закон;

4) да врши увид и контрола дали правните и физички лица кои вршат собирање и транспортирање на неопасен отпад ги вршат со средства и опрема која е посебно конструирана и наменета исклучиво за собирање и транспортирање на неопасен отпад (член 27);

5) да врши увид и контрола дали неопасниот отпад се складира на места предвидени за таа намена согласно со членот 33 од овој закон;

6) да врши увид и контрола дали со неопасниот отпад (освен од инсталации со А-интегрирани еколошки дозволи) и со индустрискиот неопасен отпад од инсталации со Б-интегрирана еколошка дозвола се постапува согласно со членот 34 од овој закон;

7) да утврди дали се води евиденција на начин пропишан со членот 39 од овој закон за неопасен отпад (освен од инсталации со А-интегрирани дозволи) и за индустрискиот неопасен отпад создаден од инсталациите со Б-интегрирана еколошка дозвола;

8) да утврди дали се доставува консолидиран извештај согласно со членот 39 став (7) од овој закон;

9) да врши увид и контрола дали податоците од евиденциите за комунален неопасен отпад и за индустриски неопасен отпад од инсталациите со Б-интегрирана еколошка дозвола се чуваат согласно со членот 39 став (10) од овој закон;

10) да утврди дали согласно со членот 40 од овој закон постои отпад на приватен имот кој може да ги предизвика последиците од членот 24 на овој закон;

11) да врши увид и контрола дали со комуналниот и со неопасниот отпад се постапува согласно со членот 43 од овој закон;

12) да утврди дали создавачите на комерцијален отпад имаат склучено договор за собирање и транспортирање на отпад со давателот на услугата согласно со членот 43 став (8) на овој закон;

13) да врши увид и контрола врз правни и физички лица дали комуналниот отпад го оставаат на места определени за собирање и селектирање согласно со членот 44 ставови (1) и (2) од овој закон;

14) да утврди дали давателите на услуги согласно со членот 44 став (1) поставиле садови за собирање и селектирање на комуналниот отпад од членот 44 став (3) од овој закон;

15) да врши увид и контрола на давателот на услуга најмалку еднаш годишно дали ги исполнува условите од дозволата за собирање и транспорт на комунален отпад согласно со членот 45 став (1) на овој закон;

16) да врши увид и контрола дали со интерниот отпад се постапува во согласност со овој закон и дали самите го собрале и транспортирале инертниот отпад до местата определени од општините и градот Скопје (член 54);

17) да утврди дали правните и физички лица кои што поседуваат Б-интегрирана еколошка дозвола вршат мониторинг согласно со членот 111 од овој закон и утврдува и други состојби во негова надлежност.

(2) Во случај кога е утврдено постоење на отпад на приватен имот согласно со ставот (1) точка 10 на овој член овластениот инспектор за животна средина е должен веднаш да го извести градоначалникот на општината и градот Скопје.

(3) Во случај кога е утврдено неисполнување на условите при контрола од ставот (1) точка 15 на овој член, овластениот инспектор за животна средина е должен веднаш да го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, заради спроведување на постапка за одземање на дозволата.

(4) На барање на овластен инспектор за животна средина, овластено лице на органот надлежен за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

Член 130

Донесување на решенија на овластениот инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор овластениот инспектор за животна средина со решение:

1) ќе ги задолжи да изработат програми за управување со отпад во рок од најмногу 90 дена;

2) ќе ги задолжи да го достават годишниот извештај за спроведување на програмите во рок од најмногу 30 дена;

- 3) ќе ја ограничи или забрани работата на правното и физичко лице, доколку не се постапува со неопасниот отпад и индустрискиот неопасен отпад од инсталации со Б- интегрирана еколошка дозвола согласно со овој закон во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 4) ќе ја ограничи и забрани работата на правното и физичко лице, доколку собирањето и транспортирањето на неопасен отпад се врши спротивно на одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 5) ќе ја забрани работата на правното и физичко лица, доколку врши складирање на неопасен отпад на места кои не се предвидени за таа намена во траење од 90 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 6) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку податоците од евиденцијата за неопасен отпад се водат, се чуваат и се постапува со нив на начин спротивно на одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 7) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку не доставиле консолидирани извештаи согласно со членот 39 од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 8) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица, доколку со комуналниот отпад, комерцијалниот отпад и другите видови неопасен отпад не се постапува согласно не доставиле консолидирани извештаи согласно со членот 39 од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 9) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица кои создаваат или поседуваат комерцијален отпад, доколку немаат склучено договор со давателот на услугата за собирање и транспортирање на комунален отпад, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба;
 - 10) ќе ја ограничи или забрани работата на давателот на услугата, доколку давателот на услугата не ги постави садовите за собирање и селектирање на комуналниот отпад, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба и
 - 11) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физички лица коишто поседуваат Б- интегрирана еколошка дозвола, доколку не вршат мониторинг согласно со одредбите од овој закон, во траење од 30 дена во кој рок треба да ги отстранат причините за настанатата состојба.
- (2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор овластениот инспектор за животна средина утврди дека правните и физичките лица коишто управуваат со отпад не се придржуваат кон законите и другите прописи, техничките прописи, стандарди, препораки и други општи акти, со записник ќе ги констатира утврдените неисправности и неправилности и во решението ќе го определи рокот во кој треба да се отстранат.
- (3) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно решението на овластениот инспектор за животна средина и не ги отстранат

причините за настанатата состојба утврдени со решението, овластениот инспектор за животна средина ќе поднесе прекршочна, односно кривична пријава пред надлежен суд, како и ќе отпочне постапка за одземање на добиените дозволи и овластувања.

(4) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои записнички ги констатира во соработка со Државниот санитарно- здравствен инспекторат, како и ќе го извести Државниот инспекторат за животна средина, како и другите надлежни инспектори или други државни организации утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(5) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (4) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(7) Во случаите од ставот (4) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(8) За вршењето на работите од ставот (1) на овој член, инспекторот за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина.

Член 131

Делокруг на државниот пазарен инспектор

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот пазарен инспектор има право:

1) да утврди дали се пуштаат во промет производи и пакувања кои не содржат ознаки со податоци за повторна употреба на производот и на пакувањето, податоци за обновливоста на производот и пакувањето, како и за начинот на постапување во случај на крај на животниот циклус на производот и пакувањето согласно со членот 49 од овој закон;

2) да врши увид и контрола дали при продажба на производи и пакувања се наплатува и враќа кауција, дали се издава сметка или потврда за наплатената кауција, како и дали се примаат назад искористените производи и пакувања согласно со членот 50 од овој закон;

3) да утврди дали продавачот склучил договор за прием и/или за откуп на искористените производи и пакувања во произведувачот, увозникот или правно и физичко лице коешто поседува дозвола за преработка на отпад согласно со членот 52 од овој закон и

4) да утврди дали продавачите соодветно ги информираат продавачите за податоците за повторна употреба на производот, како и дали ги примаат вратените производи и пакувања согласно со членот 52 од овој закон.

(2) Државниот пазарен инспекторат вршењето на инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член го врши согласно со Законот за пазарната инспекција и овој закон.

Член 132

Делокруг на државниот санитарен и здравствен инспектор

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот санитарен и здравствен инспектор има право:

1) да врши увид и надзор дали правните и физички лица го собираат, селектираат и пакуваат медицинскиот отпад согласно со овој закон.

(2) Државниот санитарен и здравствен инспекторат вршењето на инспекциски надзор од ставот (1) на овој член, го вршат согласно со Законот за санитарна и здравствена инспекција и овој закон.

Член 133

Други надлежности

(1) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина се должни да поднесат кривична пријава и прекршочна пријава до надлежните судови за поведување на кривична, односно прекршочна постапка, доколку при вршењето на надзорот утврдат основа за истите.

(2) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина се должни да го известат органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина кога по инспекцискиот надзор ќе утврди дека правното или физичкото лице коешто управува со отпад со сторување или несторување направило битни повреди на условите и обврските од дозволата или акредитацијата.

(3) Ако инспекторот не поднесе кривична пријава, односно пријава за покренување постапка согласно со ставот (1) од овој член, ќе се смета дека сторил потешка повреда на работното место.

Член 134

Постапка за вршење на инспекциски надзор

(1) Инспекцискиот надзор над правните и физичките лица кои што управуваат со отпад се врши редовно и по добиена пријава и/или сознание од страна на други државни органи, организации, институции, правни и физички лица, како и од средствата за јавно информирање.

(2) Директорот на државниот инспекторат за животна средина, односно градоначалниците на општините и градот Скопје се должни секоја година да донесуваат програма за вршење на редовна инспекција од ставот (1) на овој член.

(3) Во вршењето на инспекциски надзор, инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина во рамките на својата надлежност, утврдена со овој и другите закони е самостоен и независен во вршењето на инспекцискиот надзор и во преземањето на управни и други мерки утврдени со закон.

(4) Инспектор за животна средина е овластен да врши инспекциски надзор во секое време и на лице место, без претходна најава во деловните простории, инсталациите, објектите, како и на средствата и опремата за вршење на дејноста собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка и отстранување на отпад на правните и физичките лица за кои е издадена А- интегрирана еколошка дозвола и правните и физички лица

за кои е издадена Б- интегрирана еколошка дозвола кои создаваат опасен отпад.

(5) Овластениот инспектор за животна средина на општините и на градот Скопје е овластен да врши инспекциски надзор во секое време и на лице место, без претходна најава во деловните простории, инсталациите, објектите, како и на средствата и опремата за вршење на дејноста собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка и отстранување на отпад на правните и физичките лица кои создаваат неопасен отпад, како и на правните и физички лица за кои е издадена Б- интегрирана еколошка дозвола и управуваат со неопасен отпад, невклучувајќи ги инсталациите со А- интегрирана еколошка дозвола.

(6) Доколку овластениот инспектор за животна средина при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека има неправилности во управувањето со опасниот отпад во инсталациите кои имаат Б- интегрирани еколошки дозвола, или кај друго правно и физичко лице, должен е без одлагање да го информира инспекторот за животна средина.

(7) Против решението на Државниот инспектор за животна средина со кое се определува управна мерка, може да се изјави жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(8) Против решението на инспекторот за животна средина на општините и градот Скопје со кое се определува управна мерка, може да се изјави жалба до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(9) Жалбата од ставовите (7) и (8) на овој член не го одлага извршувањето на решението, ако со одлагањето на извршувањето на решението би настанала опасност за загрозување на животот и здравјето на луѓето.

Член 135

Обврски за инспекторите за животна средина и на овластените инспектори за животна средина

(1) При вршењето на инспекциски надзор, инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е овластен да:

- ги проверува техничките средства и опрема за вршење на дејноста собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка и отстранување на отпад дали се во согласност со пропишаните услови и дозволи;

- ги проверува инсталациите за складирање, третман, преработка и отстранување на отпад;

- ги проверува деловните книги, договорите, дозволите, програмите за управување со отпад и другите документи кои што овозможуваат увид во работењето на правните и физичките лица коишто управуваат со отпад;

- земе изјави од одговорни лица во правното лице, физички лица и од сведоци;

- да зема мостри од отпадот кој што е создаден, собран, транспортиран, складиран, третиран, преработени отстранет;
- да зема мостри од почвата, водата и воздухот и
- користи услуги од стручни организации и лица.

(2) Кога инспекцискиот надзор е извршен на барање на правно и физичко лице, трошоците настанати при извршување на инспекцискиот надзор паѓаат на товар на правното и физичко лице.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на животната средина, ќе ги пропише висината на трошоците од ставот (2) на овој член и начинот на нивната наплата.

(4) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор се должни да го известат органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина за покренување на постапка за одземање на дозволата за вршење на дејност кога по инспекцискиот надзор ќе утврдат дека правното или физичкото лице коешто управува со отпад со сторување или несторување направило битни повреди на условите и обврските од дозволата.

(5) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е должен да води евиденција за извршените прегледи и контроли на правните и физичките лица кои што управуваат со отпад.

(6) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е должен да ги чува како службена тајна податоците до кои ќе дојде при вршење на надзорот или што ќе му ги достават правните и физички лица во согласност со закон.

Член 136

Обврски за правни и физички лица

(1) Правните и физичките лица коишто управуваат со отпадот се должни на инспекторот за животна средина и на овластениот инспектор за животна средина да му овозможат непречено вршење на работите од надзорот и на негово барање да му ја достават целокупната документација, да му даде дополнителни објаснувања и информации и други податоци со кои располагаат, а се во интерес на спроведување на инспекцискиот надзор.

(2) За извршениот инспекциски надзор, инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е должен да состави записник за констатираните наоди и примерок од записникот да достави до одговорното лице во правното лице кое што било предмет на надзор и до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 137

Надзор на законитоста на работата на органите на општината

(1) Надзор над законитоста на работата на органите на општината, односно градот Скопје се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

(2) Надзорот од ставот (1) на овој член го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) При вршењето на надзорот на работата на органите на општината и на градот Скопје, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, ги врши следниве работи:

1) ја следи работата на Органите на општината и на градот Скопје и презема мерки, активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината и градот Скопје што се однесува на изготвувањето, донесувањето и спроведувањето на плановите, програмите и другите акти (членови 22 и 24);

2) оценува дали органите на општината и на градот Скопје изготвувањето, донесувањето и спроведувањето на плановите и програмите, како и оставувањето на извештаите за нивно спроведување го извршуваат согласно со постапките утврдени со овој закон (членови 18, 19 и 23);

3) оценува дали градоначалникот на општините и на градот Скопје донеле акти за одржување на јавната чистота и постапуваат со напуштениот отпад на јавните и сообраќајните површини во урбаните средини и во неурбанизиранiot простор на своето подрачје и го следи начинот на нивното спроведување (членови 22 и 41);

4) оценува дали општините и градот Скопје донеле правила за постапување со комуналниот отпад и со другите видови неопасен отпад и го следи нивното спроведување (членови 22, 43 и 46);

5) оценува дали градоначалниците на општините и градот Скопје ги определиле местата за собирање и селектирање на комуналниот отпад и го следи начинот на нивното спроведување (член 44);

6) го оценува спроведувањето на принципот на универзалност на услугите (член 47);

7) оценува дали градоначалникот на општините и градот Скопје ги определиле местата за собирање, третман и отстранување на инертен отпад и го следи начинот на нивното спроведување (член 54);

8) го следи начинот на основање и постапување со депонија за неопасен и инертен отпад и го оценува спроведувањето на договорот за основање на депонијата (член 80);

9) следи дали општините и градот Скопје воспоставиле мониторинг мрежа и дали вршат мониторинг на управувањето со неопасниот отпад и податоците од извршениот мониторинг ги доставуваат до надлежниот орган за вршење на стручни работи (член 108);

10) оценува дали општините и градот Скопје воспоставиле информативен систем за управувањето со неопасниот отпад и дали податоците од информативниот систем ги обработиле и доставиле до надлежниот орган за вршење на стручни работи (член 113);

11) оценува дали општините и градот Скопје воспоставиле Катастар на создавачи на отпад и го следи начинот на неговото водење (член 116);

12) оценува општините и градот Скопје ги објавиле плановите и програмите за управување со неопасниот отпад, информациите за количеството создаден отпад, за мерките, активностите и начините на подобрување на општата состојбата во управувањето со отпадот (член 117);

- 13) го оценува начинот на кој општините и градот Скопје ги определиле цените за извршена услуга и надоместокот за управување со отпад (член 121);
- 14) укажува на органите на општината и на градот Скопје на пречекорувања на нивните надлежности утврдени со овој закон и предлагаат соодветни мерки за надминување на таа состојба;
- 15) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината и на градот Скопје, со кои би можеле да го оневозможат остварувањето на правото на јавноста за пристап до информации и учество во донесувањето на одлуките и други права и обврски утврдени со овој или друг закон;
- 16) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината и градот Скопје за работи кои треба да ги вршат согласно со овој закон, на барање на органите на општината и на градот Скопје;
- 17) го следат навременото донесување на планските документи и други акти од страна на општините и градот Скопје;
- 18) поднесува иницијативи и предлози да органите на општината и на градот Скопје, доколку констатираат неспроведување на овој закон, како резултат на судир на надлежностите меѓу нив;
- 19) ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот ги донесува во управни работи, како обврските и интересите на правните и физички лица согласно со овој закон;
- 20) дава мислења и стручна помош на барање на органите на општината и на градот Скопје по предлог планските документи и други акти што произлегуваат од овој закон;
- 21) го следи остварувањето на претходниот надзор над акти за кој согласно со овој закон е надлежен да го донесува;
- 22) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општината и на градот Скопје во остварувањето на надлежностите утврдени со овој закон од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните;
- 23) навремено ги известува органите на општината и на градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот и
- 24) навремено ги известува органите на општината и на градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа.

Член 138

Одземање на извршување на надлежности

- (1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината и на градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите за кои тие се надлежни согласно со овој закон, им се одзема извршувањето на работите.
- (2) Вршењето на работите од ставот (1) на овој член, ги презема органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, најмногу до една година од денот на нивното преземање, во име и за сметка на општината и градот Скопје.

(3) За преземање на работите од ставот (1) на овој член, се известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за работите од областа на финансиите.

(4) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, вршењето на работите од ставот (1) на овој член ги врши во име и за сметка на општините и на градот Скопје.

XIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 139

Казнени одредби за правните и за физичките лица

(1) Со парична казна од 50.000 денари до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, доколку:

- 1) не изработат програми за управување со отпад за тековната година и не ги достават до надлежните органи (член 21);
- 2) не достават годишен извештај за спроведувањето на своите програми за управување на отпад (член 23 став 5);
- 3) не постапува со должно внимание и ги предизвика последиците наведени во членот 24 од овој закон;
- 4) не го селектира и не го класифицира опасниот отпад, според видот и карактеристиките определени во Листата на видовите отпад и постапи спротивно на одредбите од членот 26 на овој закон;
- 5) предаде отпад на правно или физичко лице кое не поседува дозвола за собирање и транспортирање на отпад (член 27 став (2));
- 6) врши складирање на опасен отпад без дозвола (член 32);
- 7) не го складира опасниот отпад на местата, во објектите или во инсталациите предвидени за таа намена (член 33);
- 8) не обезбедува правилно складирање на опасниот отпад, на пропишаните места во близина на местото каде што е создаден (член 33);
- 9) пред отстранувањето, не го подложи опасниот отпад на третман (член 34 став (2));
- 10) го чува опасниот отпад во претоварни станици подолго од пропишаното (член 37 став (2));
- 11) не ангажирале управител со отпад (член 38);
- 12) не води и не ги чува податоците за евиденција на отпадот (членови 39 и 60);
- 13) не го отстрани или одбие да го отстрани отпадот на начин предвиден со овој закон (член 40);
- 14) не го собираат, селектираат и предаваат комуналниот отпад (членови 43 и 44);
- 15) не склучиле договор за давателот на услуга или со овластено правно и физичко лице за собирање и транспортирање на отпадот (членови 43 и 65);
- 16) комуналниот отпад што го создава не го остава на местата за собирање на комунален отпад, определени од општините и од градот Скопје (член 44);

- 17) податоците за опасниот отпад не ги доставува еднаш годишно до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина (членови 39 и 60);
- 18) не ги информира потрошувачите за повторната употреба и обновливоста на искористените производи и пакувањето (член 49);
- 19) не го означи производот или пакувањето на начин на кој се обезбедува податоци за повторната употреба и обновливоста на производот и пакувањето (членови 49 и 52);
- 20) не наплатува кауција за продадените производи и пакувања за кои е утврдена наплата и ако одбие да ја надомести наплатената кауција на потрошувачот (член 50);
- 21) не ги прими назад искористените производи и пакувања (член 50);
- 22) не го врати искористениот производ и пакување (членови 53 и 71);
- 23) не го собере и не го транспортира создадениот инертен отпад (градежен шут) до местата определени за тоа или не го предаде на правните и на физичките лица кои собираат и транспортираат отпад (член 54);
- 24) не водат соодветна евиденција за индустрискиот неопасен отпад (член 56);
- 25) не постапува издвоено со опасниот отпад (член 57); го истура и/или фрла опасниот отпад во водите, почвата, во садови кои не се предвидени за собирање на одредени видови отпад, во канализационите и во другите инфраструктурни системи и објекти (член 57);
- 26) го меша опасниот отпад со други видови опасен отпад и мешање на опасен со неопасен отпад (член 58);
- 27) не го извести надлежниот орган кога опасниот отпад е измешан со други видови отпад и отпочне постапка за негово издвојување без одобрение (член 59);
- 28) создавачот и/или поседувачот на опасен отпад не предаде/предадат идентификационен формулар со податоци за видот, местото на настанување, количеството и начинот на пакување на опасниот отпад (член 61);
- 29) создавачот, односно поседувачот на опасен отпад не достави точни податоци во идентификациониот формулар (член 61);
- 30) создавачот и/или поседувачот на опасен отпад со идентификациониот формулар не достави извештај за карактеристиките на отпадот (член 61);
- 32) не достави примерок од идентификациониот формулар за опасниот отпад до надлежниот орган (член 61);
- 33) не побарало процена на опасните карактеристики на создадениот отпад, иако постоело оправдано сомневање за тоа (член 62);
- 34) не го означува пакувањето на опасниот отпад со натписот "Опасен отпад", како и видот, физичките и хемиските карактеристики на отпадот (член 64);
- 35) не го пакува опасниот отпад во посебно конструирани садови, во зависност од видот, физичките и хемиските карактеристики на отпадот (член 64);
- 36) не склучат договор за собирање и транспортирање на опасен отпад (член 65);

- 37) врши повторна употреба и преработка на отпадни ПХБ/ПХТ (член 68);
 - 38) врши производство, увоз и промет на ПХБ/ПХТ (член 69);
 - 39) врши повторно полнење и дополнување на опремата со ПХБ/ПХТ (член 69);
 - 40) врши производство, увоз и промет на батерии и акумулатори коишто содржат повеќе од 0,0005 масени проценти жива, вклучувајќи ги и оние батерии и акумулатори кои се вградени во апарати и опрема, како и необележани батерии и акумулатори коишто содржат повеќе од 25 мг жива по ќелија, освен алкалните манганови батерии повеќе од 0,025 масени проценти кадмиум, повеќе од 0,4 масени проценти олово на другите алкални манганови батерии кои содржат повеќе од 0,025 масени проценти жива (член 70);
 - 41) не ги одвојуваат компонентите кои што претставуваат опасен отпад од искористените возила и/или содржат опасен отпад и истите не ги селектираат и не ги предаваат на овластени лица (член 72);
 - 42) со медицинскиот отпад постапуваат спротивно на членот 73 од овој закон;
 - 43) отстрануваат отпад од титаниумдиоксид (член 74);
 - 44) не се постапува соодветно со отпадот од азбест и со производи кои содржат азбест, како и со отпадот создаден при научно- истражувачките дејности (членови 75 и 76);
 - 45) врши увоз на отпад заради складирање и отстранување (член 103);
 - 46) врши извоз, увоз или транзит на отпад без дозвола (член 103);
 - 47) се користи отпадот спротивно на намената за која е издадена дозволата (104) и
 - 48) не врши мониторинг на опасниот отпад и не ги доставуваат податоците на надлежните органи (членови 108 и 111).
- (2) Со парична казна од 100.000 денари до 300.000 денари, за извршени дејствија од ставот (1) за прекршок ќе се казни правното лице кое што постапува со неопасен отпад.
 - (3) Со парична казна од 50.000 денари до 250.000 денари, за извршени дејствија од ставот (1) за прекршок ќе се казни правното лице кое што постапува со неопасен отпад.
 - (4) Со парична казна од 10.000 денари до 50.000 денари ќе се казни, за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице кое што постапува со опасен отпад.
 - (5) Со парична казна од 10.000 денари до 30.000 денари ќе се казни, за прекршок на дејствијата од ставот (1), и одговорното лице во правното лице коешто постапува со неопасен отпад.
 - (6) На одговорното лице од ставовите (3) и (4) на овој член, ќе му се изрече мерка за безбедност забрана за вршење на должноста, во траење од три месеци до една година.
 - (7) Со мандатна казна во износ од 50.000 денари до 100.000 денари ќе се казни правното лице коешто постапува со опасен отпад, за извршените дејствија од ставот (1) на овој член.
 - (8) Со мандатна казна во износ од 30.000 денари до 80.000 денари ќе се казни правното лице коешто постапува со неопасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1), точки 1, 2, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20,

21, 22, 23, 24 и 25 од овој член.

(9) Со мандатна казна во износ од 3.000 денари до 10.000 денари ќе се казни физичкото лице кое што постапува со опасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1), точки 5, 25, 26, 27, 37, 39, 40, 41, 45 и 46 на овој член.

(10) Со мандатна казна во износ од 1.000 денари до 8.000 денари ќе се казни физичкото лице кое што постапува со неопасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1), точки 3, 5, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 45 и 46 од овој член.

(11) Доколку изречените мандатни казни од ставовите 7, 8, 9 и 10 правните и физички лица нема да се платат доброволно на самото место, висината на казната се зголемува трикратно, но не повеќе од максимално определената казна за сторениот прекршок.

(12) За дејствијата од ставот (1), точки 3, 5, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 37, 39, 40, 41, 45 и 46 на овој член, покрај инспекторите од членот 126, право и обврска за казнување има и работник на органот на државната управа надлежен за работите од внатрешни работи, надлежен за јавен ред и мир.

(13) Во случај кога правното и физичкото лице нема да ја платат мандатната казна на самото место, надлежниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина се должни да поднесат прекршочна пријава, врз основа на свој наод или по пријава од работникот од органот на државната управа надлежен за работите од внатрешни работи, надлежен за одржување ред и мир и чувар во заштитени подрачја националниот парк.

Член 140

Казнени одредби за собирачите и за транспортерите на отпад

(1) Со парична казна од 100.000 денари до 300.000 денари ќе се казни за прекршок, правното лице кое што собира и транспортира опасен отпад, доколку:

1) собирањето и транспортирањето го врши со средства и со опрема која не е соодветна за вршење на дејноста (член 27);

2) вршат собирање и транспортирање на комунален отпад без поседување на дозвола (член 45);

3) вршат неповратен собирање и прием на искористени производи и пакувања без да поседуваат дозвола (член 51);

4) не го собира и не го транспортира опасниот отпад одделно од другите видови отпад (член 57);

5) транспортира опасен отпад кој не е соодветно спакуван и обележан (член 64);

6) го транспортира опасниот отпад без идентификационен формулар (членови 60 и 55);

7) отпадот што се транспортира не одговара на податоците наведени во идентификациониот формулар (членови 60 и 56);

8) не достави примерок од идентификациониот формулар за опасниот отпад до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина (член 60);

9) не води евиденција и не ги чува податоците од евиденцијата за видот, количеството, потеклото, почетната и крајната дестинација на транспортираниот отпад (членови 39 и 60);

10) податоците за опасниот отпад не ги доставува еднаш годишно до Министерството за животна средина и просторно планирање (членови 39 и 60) и

11) собирањето и транспортирањето на опасен отпад го врши без дозвола (член 66).

(2) Со парична казна од 100.000 денари до 200.000 денари, за извршени дејствија од ставот (1), ќе се казни за прекршок правното лице кое што собира и транспортира неопасен отпад.

(3) Со парична казна од 10.000 денари до 50.000 денари ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член, и одговорното лице во правното лице коешто собира и транспортира опасен отпад.

(4) Со парична казна од 10.000 денари до 30.000 денари ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) точки, и одговорното лице во правното лице кое што собира и транспортира неопасен отпад.

(5) На одговорното лице од ставовите (3) и (4) на овој член ќе му се изрече мерка за безбедност "забрана за вршење на должноста", во траење од три месеци до една година.

(6) Со мандатна казна во износ од 5.000 денари до 10.000 денари ќе се казни правното лице коешто собира и транспортира опасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1) на овој член.

(7) Со мандатна казна во износ од 50.000 денари до 100.000 денари ќе се казни правното лице коешто собира и транспортира неопасен отпад, за извршени дејствија од став 1 на овој член.

(8) Доколку изречените мандатни казни од ставовите (6) и (7) правните и физички лица нема да се платат доброволно на самото место, висината на казната се зголемува трикратно, но не повеќе од максимално определената казна за сторениот прекршок.

(9) Во случај кога правното и физичкото лице нема да ја плати мандатната казна на самото место, надлежниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е должен да поднесе прекршочна пријава, врз основа на свој наод или по пријава од работникот од органот на државната управа надлежен за работите од внатрешни работи, надлежен за одржување ред и мир и чувар во заштитени подрачја-националниот парк.

Член 141

Казнени одредби за преработувачите на отпад

(1) Со парична казна од 150.000 денари до 300.000 ќе се казни за прекршок, правното лице кое што преработува опасен отпад, доколку:

1) не подготви програма за управување со отпад (член 21);

2) преработката на отпадот ја вршат спротивно на членот 28 од овој закон и не ги применуваат операциите од членот 29 од овој закон;

3) преработуваат отпад без поседување на дозвола (член 32);

4) преземе отпад, за преработка, кој не одговара на податоците наведени во идентификациониот формулар (членови 56 и 61);

- 5) не достави примерок од идентификациониот формулар за отпад до надлежните органи (членови 56 и 61);
 - 6) не води и не ги чува податоците од евиденциите за видот и количеството на преработениот отпад (членови 39 и 60);
 - 7) еднаш годишно не доставува податоци од евиденцијата до надлежните органи (членови 39 и 60) и
 - 8) не врши мониторинг на преработувањето на отпадот (член 108).
- (2) Со парична казна од 150.000 денари до 250.000 денари, за извршени дејствија од ставот (1) на овој член, за прекршок ќе се казни правното лице кое што преработува неопасен отпад.
- (3) Со парична казна од 10.000 денари до 50.000 денари ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член, и одговорното лице во правното лице коешто преработува опасен отпад и ќе му се изрече мерка за безбедност "забрана за вршење на дејноста", во траење од три до една година.
- (4) Со парична казна од 10.000 денари до 30.000 денари ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице кое што преработува неопасен отпад.
- (5) На одговорното лице од ставот (4) на овој член ќе му се изрече мерка за безбедност "забрана за вршење на должноста", во траење од три до шест месеци.
- (6) Со мандатна казна во износ од 50.000 денари до 100.000 денари ќе се казни правното лице коешто преработува опасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1) на овој член.
- (7) Со мандатна казна во износ од 50.000 денари до 80.000 денари ќе се казни правното лице коешто преработува неопасен отпад за извршени дејствија од ставот (1) на овој член.

Член 142

Казнени одредби за отстранувачите на отпад

- (1) Со парична казна од 150.000 денари до 300.000 денари ќе се казни за прекршок, правното лице кое што отстранува опасен отпад, доколку:
- 1) не го отстранува опасниот отпад на местата, во објектите или во инсталациите предвидени за таа намена, како и отпадот што не бил подложен на третман (член 34);
 - 2) го отстрануваат отпадот без примена на операциите од членот 35 на овој закон;
 - 3) го преземе опасниот отпад за отстранување, кој не одговара на податоците наведени во идентификациониот формулар (членови 56 и 61);
 - 4) не достави примерок од идентификациониот формулар до надлежниот орган (членови 56 и 61);
 - 5) не води евиденција и не ги чува податоците од евиденциите за видот и за количеството отстранет опасен отпад (членови 39 и 61);
 - 6) еднаш годишно не доставува податоци од евиденцијата до надлежниот орган (членови 39 и 61);
 - 7) не изработи програма за управување со отпад (член 21);
 - 8) не ги исполнуваат пропишаните услови за депонија (членови 79 и 80);
 - 9) не поседуваат дозвола за оператор на депонии (член 84);

- 10) отстрануваат отпад што не е прифатлив во депонија (член 87);
 - 11) прифаќаат отпад што не соодветствува со класата на депонијата (член 88);
 - 12) не го следат влијанието на работата на депонијата врз животната средина и не го извести надлежниот орган за тоа (член 91);
 - 13) депонијата престане со работа без соодветното решение (член 92);
 - 14) не се грижат за депонијата по нејзиното престанување со работа (член 93);
 - 15) не ги спроведува упатствата за затворање и за грижа за депонијата по нејзиното затворање (член 93);
 - 16) врши горење и согорување на отпад без дозвола (член 98);
 - 17) не поседуваат дозвола за горење и согоруваче (член 99);
 - 18) не одбие за согорување отпад кој не е соодветен и не ги чуваат примероците од отпад (член 100) и
 - 19) не ја спроведува програмата за работа, мониторинг и контрола на објектот или на постројката за отстранување на отпадот (членови 108 и 109).
- (2) Со парична казна од 150.000 денари до 250.000 денари, за извршени дејствија од ставот (1) на овој член, за прекршок ќе се казни правното лице кое што отстранува неопасен отпад.
- (3) Со парична казна од 10.000 денари до 50.000 денари ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице кое што отстранува опасен отпад.
- (4) Со парична казна од 10.000 денари до 30.000 ќе се казни за прекршок на дејствијата од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице кое што отстранува неопасен отпад.
- (5) На одговорното лице од ставовите (3) и (4) на овој член, ќе му се изрече мерка за безбедност "забрана за вршење на должноста" во траење од три до шест месеци.
- (6) Со мандатна казна во износ од 50.000 денари до 100.000 денари ќе се казни правното лице коешто отстранува опасен отпад, за извршените дејствија од ставот (1) на овој член.
- (7) Со мандатна казна во износ од 30.000 денари до 80.000 денари ќе се казни правното лице коешто отстранува неопасен отпад, за извршените дејствија од ставот (1) на овој член.
- (8) Со мандатна казна во износ од 3.000 денари до 10.000 денари ќе се казни физичко лице коешто отстранува опасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1), точка 10 на овој член.
- (9) Со мандатна казна во износ од 1.000 до 8.000 денари ќе се казни физичкото лице кое што отстранува неопасен отпад, за извршени дејствија од ставот (1), точка 10 на овој член.
- (10) За дејствијата од ставот (1), точка 10 на овој член, покрај инспекторите од членот 126, право и обврска за казнување има и работникот на органот на државната управа надлежен за внатрешни работи, кој е надлежен за јавниот ред и мир.
- (11) Доколку изречените мандатни казни од ставовите (6), (7), (8) и (9) правните и физички лица нема да се платат доброволно на самото место,

висината на казната се зголемува трикратно, но не повеќе од максимално определената казна за сторениот прекршок.

(12) Во случај кога правното и физичкото лице нема да ја плати мандатната казна на самото место, надлежниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина е должен да поднесе прекршочна пријава, врз основа на свој наод или по пријава од работникот од органот на државната управа надлежен за работите од внатрешни работи, надлежен за одржување на ред и мир и чувар во заштитени подрачја- националниот парк.

XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 143

(1) Стратегијата од членот 16 на овој закон ќе се донесе во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Планот од членот 17 на овој закон ќе се донесе во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Програмите за управување со отпад од членовите 19, 20 и 21 на овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на донесувањето на планот од ставот (2) на овој закон.

Член 144

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје, ќе ги преземат сите неопходни мерки за затворање на депониите кои не поседуваат дозвола за вршење на дејноста отстранување на отпад.

(2) Градоначалникот на општините и градоначалникот на град Скопје во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон се должни да ги затворат и рекултивираат дивите депонии.

(3) Владата на Република Македонија на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина со посебен акт ќе го уреди начинот на работа и постапување со постојните локации за отстранување на отпад, како и ќе ги определи временските локации за отстранување на отпад до периодот на изградба на депонии.

Член 145

(1) Правните и физичките лица кои ги вршат дејностите на управување со отпад се должни да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон, во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Правните и физичките лица кои се обврзани да поседуваат дозвола за вршење на дејноста, се должни да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон, во рок од три години од денот на неговото влегување во сила.

Член 146

(1) Поблиските прописи за извршување на овој закон ќе се донесат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 147

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за отпад ("Службен весник на Република Македонија" број 37/98) и одредбите од членовите 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 и 19 ставови 2, 3, 4, членови 20, 21 став (1) алинеи 3, 4 и 5 и членот 22 став (1) алинеи 2, 3 и 4 од Законот за одржување на јавната чистота, собирање и транспортирање на комуналниот цврст и технолошки отпад ("Службен весник на Република Македонија" број 37/98).

Член 148

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а се применува од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на Градот Скопје, по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори ("Службен весник на Република Македонија" број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).